

Izhaja vsak dan s jutraj razvom
v ponedeljkih in dnevih po
praznikih. Posamezna številka
Din 1.—, lanskoltna 2.—; mo-
sečna naročnina Din 20.—, za tu-
jino 30.—. Uredništvo v Ljub-
ljani, Gregorčičeva 23. Telefon
uredništva 30-70, 30-69 in 30-71

Jugoslovan

Rokopisov ne vračama
Oglas po tarifi in dogovoru.

Uprava

v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68.
Podružnice v Mariboru, Alek-
sandrova cesta št. 24, tel. 29-00.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. šek. rač. Ljubljana 15.621.

Št. 125 a

Ljubljana, sredo, dne 3. junija 1931

Leto II.

Predsednik XV. mednarodne konference za delo.

Predsednik 15. mednarodne konference za delo, ki se je udeležujejo zastopniki 52 držav, zborujejo te dni v Ženevi. Konferenci predseduje poljski zastopnik Sokal.

Volitve v Egiptu — Zmaga vlade

Kairo, 2. junija. AA. Volitve v egiptsko zbornico so se vršile popolnoma mirno. Vlada je dosegla velik uspeh.

Občinske volitve v Španiji

Madrid, 2. junija. AA. Notranje ministrstvo objavlja provizorne rezultate nedeljskih občinskih volitev na Špankem. Združeni republikanci in socialisti so dobili 1645 občin, republikanski desničarji 757, monarhisti 201 občin, radikalni socialisti 301, avtonomna republikanska zveza 461, katoliki 47, neodvisni 334 in radikalni republikanci 838.

Volilna reforma v Angliji

London, 2. junija. AA. Danes se sestane spodnja zbornica prvič po binokstnih praznikih. Razpravljalo bo v tretjem čitanju o volilni reformi.

Hohenzollerci še niso obupali

Pariz, 2. junija. d. »Echo de Paris« piše: Kar da parada stahlhelma v Vratislavi posebno mišliti, je zopetni nastop bivšega nemškega prestolonaslednika v političnem življenju. Kljub odkritjem Bülowa in Hohenlohe o usodopolni vlogi Viljema II. poglavje Hohenzollernov v Nemčiji, kakor izgleda, le še ni končano.

London, 2. junija. d. Berlinski dopisnik »Daily Telegraf« poroča: Vratislavska stahlhelmska parada je močno izboljšala izgled bivšega nemškega prestolonaslednika na uspehe pri prihodnji volitvi nemškega predsednika, kjer bi nastopil kot kandidat desničarskih strank. — Eventuelna izvolitev prestolonaslednika za predsednika bi bil zadnji korak k novemu cesarstvu v Nemčiji.

Makedonstvujuči na delu

Sofija, 2. junija. o. Ivan Mihajlov je z ženo Menco in dvema varnostnima spremljevalcema odpotoval preko Burgasa v Italijo. V Carigradu se bo vkrcal na italijansko ladjo, ki ga bo pripeljala v Italijo. Namen njegovega potovanja v Italijo je, da tam z merodajnimi činitelji in prijatelji VMRO regulira nadaljnje odnose med njimi in organizacijo, ki so bili že dalj časa nenormalni in obenem zanj in njegovo družbo nepovoljni. Italijani niso bili zadovoljni z delovanjem VMRO. Posebno zaradi njene neaktivnosti na jugoslovanskem ozemlju. Poleg tega pa je Mihajlova naloga, da v Rimu uredi definitivno vprašanje o teroristični akciji makedonskega odbora, ki naj bi se pričela izvajati z izpadi z albanskimi na jugoslovansko ozemlje.

Nekaj dni pred svojim odhodom se je Mihajlov mudil v Sofiji, kjer je poleg ostalih imel več sestankov tudi z uglednimi bolgarskimi politiki — prijatelji v Evropi. Pred nekaj dnevi je bil nekega večera dve uri pri Gligoriju Vasiljevu, poljedelskem ministru v vladi g. Ljapčeva. Gligorij Vasiljev stanuje v Rakovski ulici.

Reden zračni promet med Bavarsko in Italijo

Benetke, 2. junija. AA. Med Benetkami in Bavarsko je bil odprt dnevni zračni promet z italijanskimi tromotornimi letali.

Glavna skupščina nemške socialne demokracije

Leipzig, 2. junija. AA. Včerajšnja razprava na skupščini nemške socialno - demokratske stranke je otvoril državni poslanec Tarnow. Govoril je o gospodarskem pravcu, o anarhiji v gospodarstvu in o delavskem vprašanju. Socialna demokracija je po njegovih izjavah proti kapitalističnemu sistemu. Nadomestiti ga hoče s socializmom, ki pa ne sme biti istoveten s polnom gospodarstva. Zato odklanja ta stranka ruske metode. V sovjetski Rusiji je siromaštvo množično večje kakor v vseh kapitalističnih državah.

Spor med Vatikanom in fašizmom

Zborovanje kardinalskega kolegija - Soglasna obsodba rimske vlade - Skolovska zapupnica papežu in protest proti fašizmu

Rim, 2. junija. n. Končno veljavni odlok o razpustu katoliških mladinskih organizacij in centrale »Katoliške akcije«, na kateri so bile vključene 4 velike katoliške zveze (zveza katoliških mož, katoliških žena, katoliških visokošolcev in katoliških mladenk) in ki je samo med mladino štela čez 300.000 članov, je vzbudila v vatikanskih in sploh v katoliških krogih v Italiji veliko razburjenje. Pravi, da je apostolski nuncij že izročil italijanski vladi protestno noto, v kateri je Vatikan nastopil proti razpuščanju katoliških organizacij in naglasil, da zavisijo te organizacije od »Katoliške akcije«, za katere svobodno delovanje jamči konkordat med Italijo in Vatikanom.

Fašistovski tisk o vsem tem ni omenil niti besedice. Vsekakor iz bojazni, da ne izve italijanska javnost, na kakšen način je fašistovski režim uničil poslednje organizacije, ki so smele delovati poleg fašistovskih. Fašisti so pri tem postopali zelo oprezno. S početka je nastopilo korporacijsko glasilo »Lavoro Fascista« proti »Katoliški akciji« in jo obtožilo, da skuša v svojem okviru obnoviti bivšo katoliško ljudsko stranko. Iz te obtožbe se je razvila v fašistovskem tisku kampanja proti katoliškim organizacijam, češ da so proti-

fašistovskega značaja. Sledila so nasilja fašistovskih studentov proti članom katoliških mladinskih organizacij. Fašistovski vseučiliščniki so pustošili prostore katoliških organizacij. Medtem je v tisku ponehala kampanja proti »Katoliški akciji«. Zato pa so centralne fašistovske oblasti nenadoma in brez hrupa izdale ukaz o razpustitvi katoliških klubov in organizacij. Policijski agentje so po raznih mestih Italije zaprli prostore katoliških organizacij, zaplenili njihove knjige, zapisnike in liste. Fašistovski tisk o vsem tem ni objavil niti najkrajše vesti.

Rim, 2. junija. Na konferenci kardinalov, ki se je vršila pod predsedstvom Sv. Očeta, je papež poročal o položaju in pozval kardinale, naj povedo svoje mnenje. Razprave se je udeležilo več kardinalov. Posebno mnogo je govoril bivši vatikanski državni tajnik Gasparri, dočim so kardinali neitalijanske narodnosti molčali.

Rim, 2. junija. »Osservatore Romano« objavlja uradno, da so kardinali na svojem zborovanju najstrožje obsodili postopek italijanske vlade proti »katoliški akciji«. Kardinali so izrekli Sv. Očetu svojo neomajno zvestobo in svojo udanost. Ob enem poročajo »Osservatore Romano«, da so vse procesije zaradi žalosti vladajočih razmer

izven cerkva prepovedane. Ta prepoved je posebno važna zaradi procesij na praznik Sv. Rešnjega telesa.

Rim, 2. junija. AA. V sredo 3. junija ob 4. popoldne bo seja vodstva fašistične stranke. Predsedoval bo Mussolini. Seja bo v palači »Venezia«.

Rim, 2. junija. AA. V polemiki med Vatikanom in Kvirinalom se je premirje, ki je bilo proglašeno sredi, danes nadaljevalo. Pravi, da se je to zgodilo po intencijah italijanske vlade. Papež zahteva, naj se italijanske oblasti opravičijo, ker so kršile nedotakljivost papeževga odposlanca in pustile, da so demonstranti klicali »Smrt papežu!«. Papež končno zahteva, naj poravnajo vso škodo, storjeno cerkvam.

Pariz, 2. junija. V Rouenu se je zbralo te dni veliko število nadškofov in škofov iz Francije, Anglije, Belgije, Kanade in Poljske, med njimi tudi vplivni angleški kardinal Bourne, ki so poslali papežu protestne brzojavke proti postopanju italijanskih fašistov proti Vatikanu. Tudi francoska »Katoliška akcija« je protestirala.

Berlin, 2. junija. AA. Rimske-katoliški škof v Berlinu je poslal v imenu svoje škofije papežu brzojavko, kjer mu izraža simpatije o priliki preganjanja cerkve v Italiji.

Državnozbornske volitve v Romuniji

Vlada je dobila ogromno večino - Narodna kmetijska stranka poražena - Mir in red v vsej državi

Bukarešta, 2. junija. AA. Prvi približni volilni rezultati, ki so prispeli v prestolnico potrjujejo, da je vlada dobila velikanško večino. V Bukarešti sami je na 25 voliščih izmed 36, kolikor jih je vsega skupaj, dobila 14.000 glasov, narodna kmetijska stranka 1300, vse druge stranke pa so v Bukarešti dobile 8000 glasov. Na deželi je v 40 volilnih okrožjih (vseh je 71) vlada dobila 600 tisoč glasov, narodna kmetijska stranka 120 tisoč, Bratjanovi disidenti pa 60 tisoč. Iz tega se vidi, da je popularnost narodne kmetijske stranke bolj padla, kakor so dozdaj mislili. Po dosedanjih rezultatih so ekstremistični desničarji in levčarji dobili več glasov kakor pri prejšnjih volitvah. Stranka Aversca je dobila več glasov kakor prej. Točni podatki bodo znani šele zvečer.

Bukarešta, 2. junija. n. »Radore« poroča, da je rezultat včerajšnjih volitev po dosedanjih podatkih ta-le: glavna lista je dobila 65% vseh mandatov, nacionalno-kmečka stranka 20, lista Jurija Bratianu-ja 9, madjarska nekoliko manj kot zadnjič itd.

Bukarešta, 2. junija. d. Kakor je videti iz dozdaj znanih volilnih rezultatov, so narodni zaranisti posebno v mejah stare Romunije izgubili dosti glasov, med tem ko so na Sedmograškem in v Banatu dosegli še razmeroma dobre uspehe. Vsega skupaj so utegnili dobiti kakih 30 mandatov. Na vsak način pa bodo najmočnejša opozicijska stranka v novem parlamentu. Veliko število njih voditeljev je šteti med izvoljene, to so med drugimi: Maniu, Vajda, Mironeacu, Ladgearu, Popp, Junian, Mihalake in dr. Presenetljiv je uspeh liberalnega disidenta Jurija Bratianu, ki je zbral mnogo liberalnih glasov in je dobil prejkone kakih 14 mandatov. Protisemiti so dosegli pričakovani uspeh in so med drugim v Suczawi dobili absolutno večino. Komunisti, ki so nastopili kot delavski in kmečki blok, so najbrže dobili potrebno število glasov in pridejo prvič v romunski parlament. Socialni demokrati so v primeri s komunisti nazadovali. Komunisti so skoraj povsod, kjer so nastopili poleg socialnih demokratov, dobili veliko več glasov kakor ti. Udeležba pri volitvah je bila izredno majhna, kar se da razlagati samo s politično utrujenostjo. V mnogih krajih je glasovala samo polovica volilnih upravičencev in marsikje celo samo tretjina. V novi zbornici bo imela vlada s približno 65% dobljenih glasov vsekakor pomembno dvotretjinsko večino, če volilna koalicija še naprej ostane. Volitve so se v splošnem vršile zelo mirno, o volilnem boju ni bilo

skoro nikjer nič opaziti. Dosedaj ni bilo poročila o nobenem incidentu.

Bukarešta, 2. junija. d. V dosedaj znanih poročilih je bilo pri volitvah v parlament oddanih vsega 2.100.000 glasov, namram 2.840.000 pri volitvah l. 1928. Vladni blok je dobil 50 do 60% vseh oddanih glasov, narodni zaranisti 15 do 18% namram 77% pri zadnjih volitvah. Liberalna stranka Jurija Bratianu je dosegla 6%, madjarska narodna stranka 4% (pri prejšnjih volitvah 6-8%), ljudska stranka generala Aversca 5-8% (prej 2-48%), protisemitska liga 4-5% (prej 1-14%), kmečka stranka dr. Lupua 3-5% (prej 2-48%), socialni demokrati 3-28% (l. 1928. so šli skupaj z narodnimi zaranisti), stranka Storea in zveza proti oduševu pa 2-77%.

Bukarešta, 2. junija. n. Prvi rezultati volitev so pokazali, da je vlada dosegla veliko večino. Od 71 okrajev so do sedaj znani rezultati iz 40 okrajev in v teh je vlada dobila 500.000 glasov, narodna kmečka stranka pa samo 120.000. Liberalni disidenti Jurija Bratianu so dobili 60.000 glasov. Stranke skrajne desnice in skrajne leve so se nekaj ojačile; tako da pridejo v parlament. Tudi Averscova stranka je dobila precej več glasov kakor pri zadnjih volitvah. Končni rezultat bo objavljen nočjo.

Bukarešta, 2. junija. AA. Po dosedanjih podatkih se je udeležilo romunskih parlamentarnih volitev povprečno samo 27% volilcev. Vladni blok je dobil 52% vseh glasov, narodno - zaranistična stranka 15 odstotkov, liberalci 6%, Madjari 4%, pristaši generala Aversca 5%, protizidovska 5% in socialisti 2%. Komunisti niso dobili nobenega mandata. Dasi je vladna večina znatno oslABLJENA, upajo, da ostane sedanja vlada še na krmilu.

Bukarešta, 2. junija. d. Mandati bodo, kakor izgleda, razdeljeni tako-le: narodna zveza (Jorga) 294 mandatov, od teh 80 liberalnih in 12 nemških, narodna kmečka stranka 24, liberalna skupina Jurija Bratianu 12, ljudska stranka generala Aversca 11, madjarska narodna stranka 8, protisemitska liga 9, kmečka stranka dr. Lupua 6, socialni demokrati 6, Storejeva stranka 5, protidruška zveza 5, židovska narodna stranka 5.

V političnih krogih opozarjajo na to, da je vlada prišla iz volitev vendarle z razmeroma majhno večino; kajti računati je s tem, da bodo liberalci po volitvah prekinili vse odnose z vlado in da bodo šli v opozicijo. Tudi Nemci so si ohranili popolno svobodo gibanja. V vladnem bloku bi ostalo torej samo okrog 200 poslancev,

ki bi jim stala nasproti pomembna opozicija.

Vlada bo zato prisiljena, da se približa posameznim opozicijskim strankam in se z njimi dogovori glede sodelovanja.

V opozicijskih krogih izjavljajo, da so se pri volitvah godile mnoge nepravilnosti v korist vladne večine. Narodna kmečka stranka napoveduje več ko 60 pritožb pri upravnem sodišču.

Konferenca o davku na poslovni promet

Beograd, 2. junija. AA. Jutri ob 9. zjutraj se začne v davčnem oddelku finančnega ministrstva konferenca, ki bo razpravljala o tarifah skupnega davka na poslovni promet.

Premestitve v železniški službi

Beograd, 2. junija. AA. S sklepom prometnega ministra in s soglasjem predsednika ministrskega sveta so premeščeni: Josip Jelnicar, uradnik III-3 iz Trbovelj na postajo v Maribor, Josip Verhovc 3-II iz Reznega doma v Jarše-Mengeš, Francišek Lavrec, šef postaje Rimske Toplice, pa za šefa postaje v Poljčanah.

Premestitev gozdne uprave

Beograd, 2. junija. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra za gozdove in rudnike na podlagi čl. 19 uredbe o izpolnitvi uredbe o ustroju gozdarskega ministrstva in organizaciji gozdarske stroke v kraljevini Jugoslaviji izdal sklep, da se gozdne uprave v Ogulinu, Jasenku, Novem, Ravni gori, Mrkopolju in Fužini izvajajo iz uprave in nadzorstva direktorije za gozdove v Zagrebu in postavijo pod upravo in nadzorstvo gozdne direktorije na Sušaku.

Francoski letalci v Jugoslaviji

Zagreb, 2. junija. k. Danes zjutraj je odletelo iz Pariza 5 bombaških letal, ki so na potu v Jugoslavijo, Romunijo in Bolgarijo. Jutri pridejo v Zagreb, kjer jim prirede na letališču na Borongaju svečan in prirsčen sprejem. Ta letala predstavljajo novost, ker imajo po 4 kolesa in ima vsako 4 moze posadke. Razen tega imajo na sprednem delu strojne puške in pa majhen top.

Znižanje španske armade v Maroku

Madrid, 2. junija. AA. Španski kabinet je sklenil znižati špansko armado v Maroku za 5000 mož. S tem bo prihranil letno 14 milijonov peset. Končno je odredil, naj se v osmih dneh popiše vsa cerkvena imovina v Španiji.

Fašizem proti Vatikanu

Ko je bila podpisana lateranska pogodba, se je z obeh pogodbenih strani v najvišjih superlativih proslavljala njen veliki pomen. Nekateri so celo trdili, da se pričinja z lateransko pogodbo nova zgodovina za Italijo, pa tudi nova za katoliško cerkev, ki bo imela sedaj vse drugačne možnosti za razširjenje svojega poslanstva. Kljub vsem tem slavošpevom z ene in druge strani, pa že takrat ni manjkalo glasov, da lateranska pogodba ne bo doživela dolgega življenja, ker da je hotel Mussolini samo izkoristiti katoliško cerkev, da bi tudi ta podpirala fašizem.

Ni trajalo dolgo in že so posamezni dogodki potrjevali to pesimistično mnenje. Izvršile so se razne konfinkacije duhovnikov in sicer v očitnem nasprotju z lateransko pogodbo. Prišel je veliki spor zaradi dela duhovščine v zadrugah in na vse zadnje celo do razpusta nekaterih katoliških zadrug. Ali vsa ta nesoglasja so bila samo uvod k velikemu načelnemu sporu, kdo ima pravico vzgajati mladino in v kakšnem duhu se naj ta vzgaja. Fašisti so hoteli imeti v svojih mladinskih organizacijah sodelovanje duhovnikov, toda le v štafetašne namene. Navzočnost duhovščine pri svečanostih fašističnih mladinskih organizacijah naj bi v te privabila tudi katoliško mladino, a v organizacijah samih pa naj bi se mladina vzgajala v strogo fašističnem duhu. Vsa mladina naj bi bila prepojena z militarističnim in imperijalističnim duhom in ta propaganda je šla tako daleč, da naj bi se tudi deklice vežbale v uporabi orožja. Proti tej imperijalistični vzgoji je morala nastopiti cerkev, ki je pač sklenila lateransko pogodbo zato, da bi mogla neovirano izvršiti svoje poslanstvo in v pravem katoliškem duhu vzgajati mladino, ne pa zato, da bi postala še ona priganjača fašistične stranke, s katero so jo od nekdaj ločile velike moralne in idejne razlike.

Spor se je tako stalno večal, kljub temu se je katoliška akcija krepila in razvijala in katoliške mladinske organizacije so postale vedno močnejše in močnejše. Že je njih članstvo na slo na 300.000, že pa je tudi bilo vidno, da je to komaj pričetek njihovega razvoja. Nastajala je tako v Italiji močna organizacija, ki je bila po svojem duhu ofenzivna, ki a ni bila fašistična. Ta njena nefašističnost je bila vedno jasnejša in posledica tega je bila, da je pričela uživati simpatije tudi v onih nefašističnih krogih, ki so bili nasprotni katoliškemu svetovnemu nazoru. Toda dejansko sta nastajale dve fronti in resna je bila nevarnost, da fašistom nasprotna fronta vsak dan bolj naraste.

To nevarnost so spoznali tudi fašisti in zato so pričeli proti katoliškim organizacijam, zlasti pa mladinskim, brezobzirno boj po svojem starem receptu. Prišlo se je uničevanje in pustošenje lokalov katoliških organizacij, pretepačili so njih člane, na vse zadnje pa celo oficijelen razpust katoliških društev. S tem je prišlo do odprtega konflikta med fašizmom in Vatikanom in že se je pričelo govoriti o prenehanju diplomatskih odnosov med Vatikanom in rimsko vlado.

Ne govori ravno o sili fašizma, da se je tako resno zbal katoliškega gibanja. Ali na drugi strani je z ozirom na ves razvoj fašistične stranke razumljivo, da je prišlo do nastopa fašistov proti Vatikanu. Nikdar ni fašizem dopustil, da bi bila v Italiji le ena organizirana skupina, ki bi mogla veljati pred svetom kot mogoča naslednica fašizma. Italijansko prebivalstvo je moralo živeti v prepričanju, da je boj proti fašizmu nesmiseln tudi zato, ker ni nikogar, ki bi mogel prevzeti fašistično dedščino. Na ta način so hoteli fašisti v kali zadušiti vsako nagnjenje, da se prične organizirati odpor proti njim. To kardinalno fašistično pravilo pa so kršile katoliške organizacije dejansko, čeprav nehoti. Niso sicer hotele organizacije katoliške akcije direktno zalesti v politiko, niso imele na svojem praporu boja proti fašizmu, toda že samo to, da so sploh obstojale, je bila že politična zadeva, ker bi mogle priti v boj s fašisti. Tako priroten je položaj fašistov, da se morajo boriti tudi proti že sami možnosti nove politične organizacije in zato so prišli v konflikt z Vatikanom, pa čeprav si tega niso mogli želeli.

Kajti jasno je, da v boju z Vatikanom ne bi fašisti mogli žeti posebnih lovorik. Boj dveh Rimov bi Italijo samo oslabil, simpatije sveta pa gotovo ne bi bile na strani fašističnega Rima. Vedno ostrejši spor z Vatikanom pa bi mogel povzročiti tudi državljansko vojno, v kateri bi postal Vatikan predvoditelj vseh antifašističnih skupin. Če bi pa bil fašizem tej skupni fronti svojih nasprotnikov kos, pa je z ozirom na gospodarsko krizo Italije le malo verjetno.

Ni zato pričakovati, da bi šel fašizem do skrajnosti, temveč bo skušal svoj nastop proti katoliškim organizacijam uporabiti v to, da bi te organizacije preplaval in jim vzel vsako voljo do odkritega boja s fašizmom. Toda vprašanje je, če je tak kompromis še dosegljiv in če ni mnogo bolj verjetno, da bo kompromis zmanjšal prestiž fašistovske stranke, kar more biti za stranko, ki hoče v vsakem pogledu imeti absolutno besedo, usodnega pomena.

Nj. Vel. kralj med hrvatskimi kmeti

»Naš si, kralj, mi pa smo tvoji!« - Hrvatski kmetje se svobodno pogovarjajo s svojim vladarjem - Nj. Vel. kralj v romarski cerkvi Marije Bistričke - Zanimanje Nj. Vel. kralja za šolstvo

Krapina, 1. junija. AA. Na potu po Hrvatskem Zagorju je prispel Nj. Vel. kralj v spremstvu dr. Ive Perovića in ministrov Šibenika, Neudorferja, dr. Sršića in Jeftića preko Sesvete v Kašino, Laze, Marijo Bistričko, Bistričo-Zlatar, Zlatar, Mače, Mihovljan in Radoboj. Po postankih v vseh teh krajih je kralj s svojo suito prispel v Krapino ob 18. uri. V vseh teh krajih so bili postavljeni veliki, s cvetjem okrašeni slavloloki z napisi:

»Naš si, kralj, mi pa smo tvoji!«
»Živelj kralj!«
»Živela Jugoslavija!«

Ob slavlolikih je bila postavljena šolska mladina z zastavicami v rokah, Sokoli, ognjegasci, društva z zastavami in ogromne množice pa so tvorile goste špalirje. Med postankom kralja in njegovega spremstva so pokali možnarji. Kralj in njegovo spremstvo so prebivalci obsipali s cvetjem.

Pogovori s kmeti.

Povsod so se kmetje zgrinjali okoli kralja in mu izražali svojo radost in pojasnjevali svoje težkoče. Eni so se pritoževali nad bremeri, drugi nad davki, tretji nad ostalimi dolžnostmi itd. V Kašini, ki je prva večja občina po Sesveti, so kmetovalci prosili vladarja, aj bi se jim olajšalo prodajo vinskega pridelka. Na slavloloku v Kašini je bil napis: »Dobro nam došel, mili naš kralj«, na drugi strani slavloloka pa je bil napis »Živela Njegovo Veličanstvo kralj, živela Jugoslavija!« Vladarjev prihod so prisotni pozdravili z viharim mahanjem zastavic, z živijo kliči, medtem ko so možnarji pokali. Načelnik občine Josip Podgorski je pozdravil Nj. Vel. kralja s toplim govorom, nakar je kralj takoj pristopil k seljakom in k občanom, in segel v roke in se zanimal za njihove tegobe. Ban dr. Perović je predstavil kralju znanega gradbenika Peško, ki je nosil red jugoslovenske krone, z besedami:

»To je gospod Peško, ki se je proslavil s tem, da je porušil Zakladno bolnico.«

»Nisem še imel prilike do danes, da vas vidim,« je dejal kralj in mu prožil roko.

Vladarjevo zanimanje za šolstvo.

Nato se je Nj. Vel. kralj zanimal za šolske razmere. Ljubka deklica je pozdravila kralja s priručno deklamacijo in mu izročila zvetic. Kralj je otroka poljubil in jo pobožal. Seljake je kralj izpraševal, kje so bili v vojski. Odgovarjali so mu, da so služili v Valjevu, Kragujevcu itd. Kralj se je ljubeznivo poslovil od prisotnih in odpotoval s svojim spremstvom med viharimi poslovnimi kliči v prihodnjo občino. Hipoma so bili kraljevski avtomobili v Lazeh, ki spadajo k občini Gornja Stubica. Na slavloloku je bil napis: »Dobro nam došel. Načelnik Gornje Stubice Franjo Slivar je imel na vladarja navdušen govor. Zahvalil se mu je za obisk in neumorno skrb za prebivalstvo. Poedinci so kralju obrazložili svoje želje. Na prvem mestu je bila izražena želja, da se popravi stara cerkev v Gornji Stubici. Tudi tu so se kmetje pritoževali nad slabim uspehom vinogradništva. Mnogi so se vladarju zahvalili za njegovo delo v korist splošnosti. Prosili so, naj jim še nadalje pokloni svojo pozornost in ljubezen.

Vladar v cerkvi Marije Bistričke.

Nenavadno ljubeč sprejem je bil prirejen Nj. Vel. kralju v Mariji Bistriči, kjer sta bila postavljena dva slavloloka, tretji pa je bil pred cerkvijo. Ves kraj je bil v zelenju in cvetju. Na slavloloku je bil napis: »Bog živi Nj. Vel. kralja.« Šolska mladina je mahala z zastavicami. Okrog zastopnikov oblastev se je zbralo na tisoče domačinov in kmetov iz bližine in daljine okolice. Z zvonikov se je oglasilo veselo pritrkanje, možnarji so pokali in odmevali z bližnjih gričev. Kralja so prisotni pozdravili z viharimi kliči, in ga obsipali s cvetjem. Načelnik občine Rok Milošić je pozdravil kralja s priručnim govorom. Navedel je, da je Marija Bistrica slavna božja pot, ki ima že tristoletno preteklost za seboj. Prosil je kralja, naj bi posetil cerkev in s tem odlikoval to božjo pot, kakor še ni bila do danes. Učenec in učenka sta mu izročila cvetje in deklamirala pesmico »Naš kralj, ki jo je spesnala Brlić-Mazuranićeva. Kralj je pobožal deklico, nato pa k onil v cerkev. Tu so ga pričakovali duhovniki v svečanih oblačilih. S kora so se oglasili močeni glasovi orgel in pevskega zbora, ki je spremljal obred »Tebe Boga hvalimo!« Cerkev je bila nabito polna vernega ljudstva. Po končanem obredu je vladar pregledal razvrščena društva. Zanimal se je za njihove svrhe. Nj. Vel. kralj se je nato razgovarjal z voditeljem ognjegascv Josipom Milošićem in z banskim svetnikom Stjepanom Muhekom. Tudi tu je bilo slovo nenavadno priročno in viharo vzklikanje prisotnih je

ponehalo šele, ko so kraljevski avtomobili izginili v solnčni daljavi.

Vladar se zanimiva tudi za rudarje.

V Zlatar-Bistriči je pozdravil kralja seljak Hitrec in mu tolmačil razne tamošnje potrebe. Zahvalil se je vladarju za njegovo dosedanje pažnjo. Neki seljak je izročil kralju prošnjo, naj bi oblastvo poskrbelo, da bo rudnik lignita, ki je v bližini, pričel znova delovati. Tamošnji prebivalci bi na ta način zopet prišli do zaslužka. Nj. Vel. kralj je odgovoril, da se na tem že dela in da mu je stvar dobro znana. Učitelj je pojasnil kralju, da je prebivalstvo navdušeno za šolstvo in da ceni pismenost in da je zato obisk v šoli nadvse zadovoljiv. Pred odhodom kralja je pevsko društvo zapelo državno himno.

Ob 16:50 je Nj. Vel. kralj prispel v Zlatar. Špalir je bil dolg nad 1 km. Kralja je pred slavlolokom pozdravil načelnik Franjo Novosel. Dejal je, da bijejo srca vseh Zagorcev za kralja. Hrvatsko Zagorje je ponosno in srečno, da je videlo svojega ljubljene kralja v svoji sredini. S ponosom lahko reče, da je bilo Hrvatsko Zagorje prvo, ki se je oklenilo kralja. Deklico, ki je deklamirala prigodno pesem, je kralj poljubil. Kralj se je nato prijazno razgovarjal z banskim svetnikom Jurajem Kalajem, nakar mu je bil predstavljen brat

Častno povabilo

Beograd, 2. junija. AA. Na povabilo nemškega higijenskega društva je odpotoval v Draždane dr. Štampar, da tam organizira razstavo higijenske vasi, ki jo priredi nemško društvo.

Povratak ministra Serneca v Beograd

Beograd, 2. junija. 1. Davi se je vrnil iz Ljubljane v Beograd minister za gozdove in rudnike inž. Dušan Serneć.

Zakon o notarjih

Beograd, 2. junija. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra za pravosodje in po zaslišanju predsednika ministrskega sveta predpisal in objavil zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o javnih beležnikih (notarjih).

Zakon o razlastitvi

Beograd, 2. junija. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra za pravosodje in po zaslišanju predsednika ministrskega sveta predpisal in objavil zakon o spremembi predpisov št. 471 zakona o prevzemu zasebnih nepremičnin za splošne narodne potrebe z odškodnino (eksprijacija) z dne 15. marca 1866, in izpremembo z dne 17. januarja 1896.

Nagrade za orožnike

Beograd, 2. junija. 1. Pri poveljništvo orožnikov so danes praznovali slavo, ki ji je prisostvoval tudi ministrski prednik general Živković. Na slavi so razdelili tudi nagrade za orožnike, ki so se odlikovali v svoji službi. Poleg drugih so dobili nagrade po 1500 Din narednik dravskega polka Karel Hirš, ker je prijel opasnega razbojnika Rudolfa Mohorka, narednik istega polka Franc Zleder, ker je odkril tolpo ponarejevalcev denarja, po 500 Din pa orožnik Janez Zajdel in nagrado lovškega udruženja v znesku 500 Din orožnik Iv. Tavčar.

Izredna seja učiteljskega udruženja Beograd

Beograd, 2. junija. 1. Predvečernjim je bila izredna seja učiteljskega udruženja sekcija Beograd. Na tej seji so v skladu z novim uradnim zakonom likvidirali dosedanje udruženje, katerega delokrog je obsegal 4 banovine, in ki so ga sedaj omejili le na ozemlje mesta Beograd. Na zborovanju so sklepali tudi o tem, kako se bo razdelilo imetje dosedanje sekcije. Zaveščiše učiteljev bo odslej služilo kot zaveščiše otrok učiteljev in učiteljic iz vse države. Vendar pa bodo imeli prednost dosedanje člani sekcije. Na zborovanju so izbrali tudi novi upravni odbor.

Zagrebski proces

Zagreb, 2. junija k. V procesu proti Hraniloviću in tovarišem se je danes nadaljevalo zasliševanje prič. Takoj ob pričetku je predsednik razglasil, da je sodišče zavrnilo predloge, ki jih je stavila obramba preteklo soboto o zaslišanju novih prič. Branitelji so vložili priziv. Priča Jelena Matulj je nato dala nekaj izjav o pisnih raznih obtožbah. Priča Avgust Janušek je pripovedoval, kako ga je neke noči vzbudilo streljanje. Skočil je k oknu in videl na cesti mnogo ljudi. Več pa o tem ni vedel povedati. Ostale priče, ki so bile pozvane k razpravi, se niso zgledale. Zaradi tega so pričeli čitati razne akte. Sledil je odmor in predsednik je po odmoru sporočil, da je sodišče kaznovalo branitelja Jondkovića z globlo 1000 Din, ker je z neko izjavo žalil državnega tožila. Branitelj Marije Hranilovićeve je nato predlagal, da se zaslišijo še nekatere priče, in je na ta svoje predlog utemeljil. Državni tožilec pa je zastopal nasprotno sodišče, nakar je predsednik izjavil, da bo o tem odločalo sodišče. Obenem je zaključil razpravo, ki se bo jutri nadaljevala.

Državni predsednik obtožen zaradi poverbe

Kovno, 2. junija. AA. Državni pravdnik je obtožil bivšega predsednika litovske vlade Volde marasa veleizdaje. Vrh tega ga toži zaradi poverbe.

ministra Šibenika, ki živi v Zlatarju. Kralj si je nato ogledal zastave prisotnih društev in se zanimal za njihove razmere. Zlatarsko pevsko društvo je zapelo znano domorodno pesem »Iz bratskog zagrljaja«. Nato se je kralj razgovarjal s Sokoli in z ognjegasci, katerih požrtvovalnost visoko ceni. Zopet so se okoli njega zbrali kmetje. V očeh so se pojavile solze radosti in sreče. Podobni so bili sprejemi v Mihovljanu, v Radoboju in drugo. Kraljevski avtomobili so po kratkih postankih drveli naprej do Krapine.

Obisk Nj. Vel. kralja pri zagrebškem nadškofu dr. Bauerju.

Zagreb, 2. junija. Nj. Vel. kralj se je danes ob 16. v spremstvu maršala dvora generala Dimitrijevića, svojega prvega adjutanta generala Savića in bana savske banovine dr. Iva Perovića odpeljal v nadškofove zavode na Salati. Pri vratih ga je sprejel nadškof dr. Bauer z duhovništvom in proforskim kolegijem in ga pozdravil. Nato ga je vodil v zavod, kjer so ga gojenici burno pozdravili. Nj. Vel. kralj je prisostvoval koncertu mladine, nato pa si je ogledal zavode in se o njih najlepše izrazil. Ob 17. se je vrnil v dvor, odkoder se se je nato odpeljal z Nj. Vel. kraljico na izprehod čez Gračane in Sesine.

Seja magistratnega gremija

Rožna dolina in Gradišče dobila zbiralni kanal. Mestna občina dobi koncesijo za Zavod tujskih vodnikov - številna stavbna in uporabna dovoljenja.

Ljubljana, 2. junija.

Popoldne se je vršila seja magistratnega gremija, na kateri so bili sprejeti ti-le sklepi:

Prošnja Elektrotehne, družbe z o. z. za koncesijo za elektroinstalacijo se zavrne, ker ni lokalne potrebe.

Mestni občini ljubljanski se podeli koncesija za Zavod tujskih vodnikov.

Strelovodne naprave na poslopju Mesnega doma se podeli tvrdki Žitnik.

Dela za zbiralni kanal za Rožno dolino in Gradišče se oddajo tvrdki Dukić za 1.096.000 dinarjev.

Stavbna dovoljenja

Stavbna dovoljenja prejmejo: Špan Mirko in Marija za visokopritlično hišo ob Verstovski ulici; Slamič Franc za izločeno okno na Gospodarski cesti 8; Hočevar Karel za ograje ob Podlimbarskega in Kettejevi ulici; Hudnik Josip za hišno kanalizacijo v Hradeckega vasi; Andlovic Hinko za hišno kanalizacijo v Kopališki ulici; Battelino Angelo za hišno kanalizacijo ob Celovski cesti; Hočevar Slavko, mg. ph., za hišno kanalizacijo ob Celovski cesti; Plivelič Lili za hišno kanalizacijo ob Celovski cesti; Može Franc za hišno kanalizacijo Pol v Rožno dolino; Taškar Ivan za hišno kanalizacijo ob Celovski cesti; inž. Dedek Franjo za mejno ograjo v Žibertovi ulici; Pavlin Josip za vrtno lopo ob Jeranovi ulici; Fister Franc za nazidavo I. nadstropja in adaptacije ob Zaloški cesti; Besek Josip za adaptacijo trgovskega lokala v Florjanski ul. 19; Ravnikar Ivan za pralnico in skladišča na Poljanskem nasipu št. 32; Senica Josip za lopo za Bežigradom; Čelenski Rado in Fani za dvorišni stan, prizidek ob Šmartinski cesti; Stanovnik Ivan za hišo ob Ižanski cesti; Tomšič Marjeta za prizidek ob Razlagovi ulici; Stopar Anton za drvarnico ob Janševi ulici; Ljubljanski velesejem za kanalizacijo sejmišča ob Celovski cesti; Zupančič Ivan za kanalizacijo ob Celovski cesti 81.

Uporabna dovoljenja

Uporabna dovoljenja prejmejo: Accetto Terzija za zasilno pritlično hišico ob Ižanski cesti; Urh Makso za hišo ob Gubčevi ulici; Rebernik Franc za delavnico v Komenskega ulici 22; Subić Mira za adaptacije v Kosovi ulici; Mahkota Anton za hišo ob Zelenci poti; Legat Janez za hišo v Staničevi ulici; Keržin Marija za dvoriščno stanovanjsko poslopje ob Ižanski cesti; Podkrajšek Marija za vrtno lopo na Prulah št. 11; Dular Lojze in dr. Dular Milan za hišo v Dvořakovi ulici.

Raznoterosti

Društvo za zgradbo Sokolskega doma v Sp. Šiški se podeli stavbno dovoljenje za zgradbo telovadnice Sokolskega doma, Miji Tavzesu in Franji Snoj za enonadstropno hišo v Stanežičevi ulici, Francu Jerku za skladišče ob njegovi hiši na Dunajski cesti, športnemu klubu »Primorje« za tribuno na igrišču, Amaliji Stebjevi pa za prizidek k svoji hiši ob Vojvoda Mišića cesti.

Trgovski akademiji se za stavbo na vogalu Bleiweisove in Gregorčičeve ulice dovoli, da bo palača za 80 cm višja nego sosednji Trgovski dom.

Medicu-Zanklu se odkloni zgradba skladišč ob Jenkovi ulici.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 2. junija (d). Spremenljiva oblačnost; tu in tam nekaj padavin; hladno.

Naloga obmejnega Maribora

Poleg zemljepisne lege je pripomoglo k razvoju današnjega Maribora predvsem dejstvo, da je bil stari Maribor izredno poceni mesto. Zato so pa lahko bivši občinski sveti dosegli, da je postalo vedno izrazitejša birokratsko selišče. Značaj Maribora kot mesta, kjer se poceni živi, je danes izginil, in to morda za vedno. Za to vsaj priča med drugim tudi nedavno rešeno špeharsko vprašanje.

Poceni je ostal Maribor samo še pri vinski kapljici, zaradi številnih okoliških vinotučev, ki so danes zadnji ostanki starega mariborskega življenja. Tako so vinotučji tudi največja zanimivost, katero more Maribor pokazati tujcu. — Kot obmejno mesto pa vodi Maribor iz Srednje Evrope na Balkan. Važno za tujca in sploh za ves promet v tej smeri je, kaj mu more pokazati obmejni Maribor in kako ga uvede v novo pokrajino ter kakšne vtise dobi tujec, ko prestopi mejo Jugoslavije. Kot obmejno mesto je Maribor prvi predstavitelj naše države enote.

Poleg že omenjenih vinotučev lahko pokaže Maribor tujcu samo še dve stvari: kopališče na Mariborskem otoku in nadvse pozitivno kulturno delo poveljnega Maribora: Studijsko knjižnico. Ker pa so kulturni krogi pri določevanju javnega mnenja o katerikoli pokrajini važnejši od civilizacijskih, nastane vprašanje, kaj lahko in kaj mora nuditi tujemu svetu Maribor v kulturnem pogledu. Cela vrsta je smeri, v katerih se izraža naša kultura, in to tako pozitivnih kakor negativnih. Neizrabljena so v Mariboru umetniška dela sedanosti, še bolj pa iz preteklosti. Upoštevajmo samo plastiko in slikarstvo v mariborskem mestnem muzeju, ki gleda na tujca brez vsakega sistematičnega reda! V negativnem pogledu pa obstoja v Mariboru in okolici alkoholno vprašanje. Oba problema pa sta danes na mrtvi točki. Obstoji pa že delj časa možnost, da se vsaj eden teh dveh problemov načne. Vzemimo samo problem izrabe velike kazinske dvorane. Kaj bi Maribor pridobil v kulturnem pogledu, ako bi se ta dvorana uporabila za stalno galerijo slik in plastike, ki se danes zaradi pomanjkanja prostorov v muzeju ne more urediti! Ali pa bi se na drugi strani res bilo brez pomena, če bi se ta dvorana v drugem primeru uporabila kot trajna protialkoholna razstava. Obratno pa bi danes, ko alkoholi zem vedno bolj prepleta naše ljudstvo, bilo socialno zlo izpreminjati to dvorano v kake zabavne prostore. Ne glede na to, da za slične svrhe omenjena dvorana sploh ni primerna, bi danes v času socialnih kriz pomenila preureitev kazinske dvorane v zabavne prostore zausnico v gospodarski krizi živečemu delovnemu ljudstvu. V kulturnem pogledu obmejnega Maribora pripada izredna naloga edini znanstveni organizaciji: Zgodovinskemu društvu v Mariboru. Vsek ve, kdor pozna razmere, kako ugodno vpliva Studijska knjižnica na tujca, in vsakdo bo iz tega lahko sklepal, kak vtis bi v kulturnem, nacionalnem in moralnem pogledu napravil na tujca smoteno urejen mariborski muzej in istotako urejen pokrajinski arhiv! — Ker zavedati se moramo dejstva, da danes naša univerza še ne vpliva odločilno na delovno smer našega človeka. Vseled tega mora zlasti v Mariboru Zgodovinsko društvo nadaljevati delo na znanstveni usmeritvi številnih v Mariboru zaposlenih kulturnih delavcev. Če teh nihče ne bo navajal k nadaljnjemu znanstvenemu delu, mora njihov kulturni nivo naravno pasti. Znanost in gospodarstvo pa sta najboljša vez med kulturnimi narodi, kot taka pa tudi najboljša predstavitev našega kulturnega življenja. Prav posebno očitna pa postane njih naloga v obmejnem mestu kot je Maribor, kjer mora zlasti znanost uvesti tujca v naše kulturno življenje. Zato pa je nujno, da lahko deluje kar v največjem miru Studijska knjižnica ter da se reši vprašanje pokrajinskega arhiva in mestnega muzeja v Mariboru. V zvezi s tem pa je vprašanje poslovnih prostorov za Zgodovinsko društvo. Kajti pri njegovih današnjih zvezah, posebno pa še pri današnjem njegovem delu kot izdajatelj publikacij je nemogoče, da bi se delo Zgodovinskega društva lahko vršilo še naprej po zasebnih stanovanjih, kot se je to vršilo pred 25. leti in kot se to vrši še danes. V interesu Maribora kot obmejnega kulturnega predstavitelja jugoslovanstva proti Srednji Evropi pa je, da vzdržuje mariborska znanost nivo znanosti v Srednji Evropi. Zato pa je treba nekaj pogojev. In ti so ureditev pokrajinskega arhiva in mestnega muzeja, obenem pa poslovnih prostorov Zgodovinskega društva v Mariboru.

Za vsa ta vprašanja je v naši javnosti mnogo smisla. Našo javnost v tem pogledu večinoma podcenjujemo. To pa zato, ker je o znanstvenih problemih ne obveščamo. Zategadelj ostanejo znanstvene težave znane večinoma samo manjšim, ožjim krogom. Priznati pa moramo, da razen parvenitve zasleduje naša javnost kulturni razvoj in kulturne probleme Maribora z zanimanjem in z naklonjenostjo. Otopela tudi ni naša mladina. Kot se je v predvojni dobi naša mladina, celo ljudskošolska (B. Borko s Koga pri Sv. Bolfenku), zanimala za Zgodovinsko društvo v Mariboru, tako se zanj zanima tudi

danes srednješolska mladina. Sicer je res, da ni tiste vneme kot sta jo kazala n. pr. nekdanji srednješolci in visokošolci N. Vrabl (sedaj upravnik moške kaznilnice v Mariboru) in A. Trstenjak (sedaj sreski načelnik v Ljutomeru), zato pa se današnja mladina prav tako rada odzove izpodbudi. Na mariborski humanistični gimnaziji so po vzpodbudi prof. J. Sedivega nabrali dijaki III. b. Kranjc L., Gosnik F., Kovačič J., Podpečan F., Škamlič F., Klemenčič I., Gerbec V., Urnkar A., Zmavc S., Kramberger I., Herzele G., Falež J., Završnik I., Leskover L., IV. a. Zorč M., Stefanec A., Gajnik F., Vodenik E., Dverensak V., Toplak F., Abel A., Marovt V., Košič K., in I. a. razreda Grile B. lepo število starih novcev, medalij in knjig za Zgodovinsko društvo v Mariboru.

Ti primeri kažejo, da se kot naša javnost tudi naša mladina ne brani kulturnega dela, samo če ima potrebno vzpodbudo. Za smoteno vzpodbudo pa je potreben program. In ravno v obmejnem Mariboru je nujno potrebno, da se ugotovi, predvsem za znanstveno delo sporazumno z odločujočimi javnimi činitelji in znanstvenimi organizacijami delovni program za daljšo dobo, ki bi omogočil, da vidi tujec pri prvem koraku v našo državo v Jugoslaviji kulturno visoko in ne manj vredno zemljo. Kajti Maribor ni navadna obmejna postaja, ampak Maribor je obmejno kulturno mesto, ki se hoče kot tako razvijati tudi v bodoče. Job.

Velesejmsko življenje

Včerajšnji poset ljubljanskega velesejma je bil vsled dežja nekoliko šibkejši od prvih dni. Poleg večjega števila podeželskega prebivalstva, je tvorila glavni dotok šolska mladina in pa vojaštvo.

Med ostalimi zanimivostmi, ki jih nudi v prav veliki meri letošnji velesejm, moramo z zadovoljstvom ugotoviti velik napredek naše industrije, obrta in hišne industrije. Posebno novost tvori razstava električnih razsvetljevalnih predmetov, ki so po veliki večini v bistvenih delih tako kovinskih, kakor tudi mlačnosteklenih, domači izdelki. Tvrda bratje Heinrichar je v tej smeri dosegla hvalevreden napredek. Tudi industrija usnjarskih predmetov, raznih damskih torbic, listnic itd. se je skoro popolnoma emancipirala od vsakega tujega uvoza. Tvrda Falout i Drug, Nova Gradiška nudi tako krasne izdelke, da se lahko kosa z raznimi dunajskimi izdelki. Tradicionalna kleklerska obrt je tudi v tem letu mnogo napredovala in se prilagodila sodobnemu okusu. Prva jugoslov. tovarna orodja v Slovenjgradcu je tudi pripomogla, da se je naša potrošnja odpovedala tujemu uvozu. Tudi domače tvrdke »Tribuna« ne smemo pri tej priliki pozabiti, ki je svojo domačo produkcijo spopolnila. Industrija keksov lepo napreduje in zaznamuje prav lepe uspehe. Pozabiti ne smemo očelov Trapistov, ki postrežejo s prvovrstnimi likerji in slajno čokolado. Domače podjetje je tudi ljubljanska kartoteka, ki je pripomogla, da se je naše trgovsko poslovanje reorganiziralo in prilagodilo sodobnim zahtevkam modernega gospodarskega življenja.

Med tujimi tvrdkami vzbuja mnogo zanimanja hladilna industrija, ki je zelo bogato zastopana. Večje število zaključkov je bilo efektiranih z gramofoni in elektrofonii. Sivalni in pletilni stroji vzbujajo mnogo zanimanja med našim ženskim svetom. Zadovoljive kupčije sklepa tudi parfumerijska industrija in pa industrija preciznih izdelkov.

Naravnost ogromno zanimanje pa vlada za higijensko razstavo, ki posebno pri našem podeželju vzbuja občudovanje. Mase posetnikov dokazujejo da je čut higijene prodril tudi v zadnji kotiček naše zemlje, dokazuje pa tudi, da je vodstvo razumelo kako se morajo take prireditve urediti, da ustrezajo svojim vzgojnim namenom. Smelo lahko trdimo, da si je higijenska razstava utrla pot s svojim izredno posreženim nazornim pričanjem vsega zla, ki ga povzroča nesnaga in zanemarjenost. Je pa to v resnici spretnost, da se ne baš posebno privlačnemu predmetu nudi vsa ona zanimivost, ki v minijaturi živo priča, kako mora biti in kake so posledice, če se ne upoštevajo navodila moderne higijene. Z zadovoljstvom in nekim podzavestnim ponosom poslušajo posetniki razne pripombe, različno razlago in skrb za zdravje, ki se oprijema slehernega, ki zapuša to važno kulturno institucijo.

VI. redni občni zbor Zveze gospodarskih zadrug za Jugoslavijo v Ljubljani

V nedeljo 31. maja t. l. se je vršil v čitalnici Delavske zbornice v Ljubljani, VI. redni občni zbor Zveze gospodarskih zadrug za Jugoslavijo v Ljubljani r. z. z. o. z.

Občni zbor je bil lepo obiskan in potekel v lepem razpoloženju.

Občni zbor je otvoril podpredsednik Zveze g. Melhijor Čobal, predsednik Delavske zbornice za Slovenijo v Ljubljani, ki se je po pozdravu spominjal vseh umrlih zadrugnikov, zlasti ustanovitelja in organizatorja Zveze ter delavskega zadrugništva na Slovenskem pok. Antona Kristana, dalje Ivana Tokana, Petra Groblarja iz Trbovelj, Josipa Pintarja z Jesenice in še mnogih drugih. Zatem je prečital zvezni tajnik g. Cvetko Kristan številne pozdrave raznih zadrugnih zvez in zadrug, kakor Mednarodne zadrugne zveze v Londonu, dalje

zadrugnih zvez iz Prage, Dunaja, Basla, Ljubljane, Zagreba, Beograda, Novega Sada itd.

O delovanju načelstva je poročal podpredsednik Melhijor Čobal, ki je naglašal močan vpliv današnje gospodarske krize na naše gospodarstvo in zadrugništvo, zlasti na zadrugništvo, ki je organiziralo delavske množice, ki za enkrat še največje trpe od posledic krize. Ljudstvo je treba poučiti, da gospodari brez kreditov ter da si življenjski način uredi po svojih plačilnih zmoglostih.

Za tajništvo je poročal tajnik Zveze Cvetko Kristan. Zveza je imela lansko leto prirastka 14 novih zadrug, ako prištejemo še 4 zadruge, ki so pristopile letos ter odštejemo dve, ki sta končali lani likvidacijo, tedaj vidimo, da stanje na dan obč. zbora izkazuje: 62 zadrug napram 46 ob početku lanskega leta. Zvezini revizorji so napravili lani 33 in letos 9 revizij, ki so predpisane po zakonu. Na X. Mednarodni zadrugni šoli je edino Zvezin tajnik Cvetko Kristan zastopal prvič Jugoslavijo, ko so bile zastopane lani na tej šoli vse evropske države razen Portugalske, Estonske, Holandske in Sov. Rusije, in je bilo navzočih tam 20 držav s 147 udeleženci. Zveza je v dobrih odnosih z vsemi zadrugnimi zvezami Jugoslavije ter z mnogimi izven nje. V davčnih in taksnih zadevah smo dosegli ono, kar nam po danih zakonih gre. Le še nekoliko zakonov je tu, ki si jih mi to-

Ure strahote in groze v Savinjski dolini

Nevihta z gromom in treskom -- Strela je vžgala posestnikov dom, ki je pogorel do tal

Braslovče, 1. junija.

Po lepem majniku, ki nam je nekaj popravil naša polja, da pač dojde, kar je zamujena, si nismo nadejali tako nesrečnega dneva.

Huda vročina, ki je bila te dni, je razsušila zemljo, da je zevajoče vpila po dežju. V petek opoldne se je pričelo oblačiti in cerkovnik na Miklavškem hribu je pričel zvoniti hudo uro. S strahom je ljudstvo pričakovalo, kaj bo.

V popoldanskih urah se je pa vilo; na Vranskem se je utrgal oblak, da je po trgu drla voda kot da se je Savinja prestavila iz struge in pričela teči skozi trg. Toča nam je prizanesla to pot. Samo v Dobrovrljah je padala nekaj minut suha toča in naredila obšutno škodo.

Ali prizanesla nam pa ni strela. V okolici Braslovč je sledil tresk tresku. Udarilo je na radio aparat naše poštarice gđ. Olge Zajčeve, ki je imela na srečo aparat zvezan z zemljo, sicer bi bila nesreča večja. Raztrgalo ji je žice od aparata do zvočnika na 10 cm dolge konce, razbilo žarnice in aparat precej pokvarilo. Na to je strela šinila v električno napeljavo, kjer je razbila stikala in števec, za tem je odletela v brzojavni vod in ga precej poškodovala. — Gđ. Zajčeva, ki je bila tisti čas v kuhinji, je omedlela in je četr ure ležala v nezavesti. —

Škoda ima 2000 Din.

V drugo je udarilo v radio g. Jelena na Polzeli. Žarnice so mu pregorele, druge škode pa nima. V tretje je udarilo v radio-anteno gosp. Rösnerja, a ni prišla do aparata, tako da nima nikake škode. Najhujše je pa strela divjala v Sv. Jurju ob Poboru.

Prav lepo posestvo je Zakunšek nad Sv. Jurijem. Še ne dolgo poročenemu posestniku je mlada žena porodila dvojčka, dva čvrsta fantka, in je še ležala v postelji. Ta usodni dan je pa bila sreča mladih ljudi zrušena. Treščilo je v hišo, na srečo ni udarilo v mlado ženo in v novorojenčka, ki sta ležala kraj nje v postelji. Žena je obležala nezavestna, iz nezvesti se je zbudila šele ko je bilo že vse v plamenih in z otročičkoma v naročju je pritekla že z osmoje-nimi lasmi iz hiše.

Pogorelo je vse do tal, hiša, gospodarsko poslopje, v katerem je bilo 18 glav goveje živine, in dva konja ter svinje, kar so pa vse rešili, razen enega teleta, kateri je neznan kam izginil, da se ne ve, ali je zgorel, ali je ušel. Pogorel je tudi kozolec, kjer je imel posestnik še svo krmo.

Škoda je velika in znaša 250.000 Din, a zavarovan je bil Zakunšek komaj za 50.000 Din.

Po končani slavnosti so udeleženci odšli na veselilni prostor, kjer se je vršila veselica, ki je bila prav dobro obiskana, le žal, da jo je motil dež.

Obiščite razstavo presbiroa v Jakopičevem paviljonu
Vstopnine ni!

Občni zbor Centralnega mlekarskega društva

Ljubljana, 3. junija.

Včeraj dopoldne se je vršil v dvorani Kmetijske družbe prvi redni občni zbor Centralnega mlekarskega društva. Občnega zbora sta se udeležila kot zastopnika banske uprave inž. Zidanšek in Eiselt, za mesno občino pa podžupan prof. Jarec.

Po čitanju in odobrenju zapisnika ustanovnega občnega zbora je društveni tajnik gosp. Benko obširno poročal o društvenem delovanju od ustanovitve meseca septembra l. l. Za pregledovalce računov je poročal učitelj v pok. g. Toman iz Moravč, nakar je bila sprejeta izprememba pravil. Tako nato so bili izvoljeni v odbor dr. Milavec in 7 namestnikov. Zelo zanimivi so bili referati inž. Šabca, ravnatelja mlekarske šole, o produkciji masla in sira v Dravski banovini, mestnega zdravnika dr. Misa o preskrbi mest z mlekom in društvenega tajnika g. Benka o novih potih našega mlekarskega zadrugništva.

V debati, ki je trajala do 14.15 ure, so zborovalci soglasno poudarjali potrebo po velikih mlekararnah, ki naj se tako uredi, da bodo kos svojim nalogam. — Kakor znano, je predsednik Centralnega mlekarskega društva dekan dr. Kette.

Gledališče

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sreda, 3. maja: Zaprt.

Opera.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sreda, 3. junija: »Večni mornar«. Red E. Četrtek, 4. junija: Zidinja. Izven. Gostuje Marj. Simenc.

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU
Sreda, 3. junija ob 20. uri: »Labirint« ob B. Kupon.

Četrtek, 4. junija. Zaprt.

KAJ OSVEŽUJE!

„JOGURA“

KDOR JO PIJE VARUJE SVOJE ZDRAVJE!

1355

Jz Dravske banovine

CENJENIM NAROČNIKOM!
V nedeljski številki smo priložili vsem našim cenj. naročnikom položnice Poštne hranilnice in jih prosimo, naj se jih čimprej poslužijo za plačilo tekoče in zaostale naročnine. Na ta način si zagotovijo redno dostavljanje lista in nam prihranijo stroške.

UPRAVA.

d Delegati udruženja rezervnih oficirja i ratnika, ki potujejo v Francijo na povabilo francoske vlade, pasirajo naše mesto dne 3. t. m. ob 20. uri zvečer. Gospod komandant divizije je odredil sprejem z godbo dravske divizije. Pododbor udruženja Ljubljana naproša vse odbornike in ostale rezervne oficirje, da prisostvujejo sprejemu in pozdravu delegatov.

d Izročitev častne diplome. Te dni je izročila deputacija občine Fram pri Mariboru in olepševalnega in tujakoprometnega društva iste občine gospodu podbanu dr. Otmarju Pirkmajerju častno diplomu za njegove velike zasluge, ki sta jih bila že ponovno deležna občina kakor tudi navedeno društvo. Ob tej priliki je g. podban daroval občinskimi revežem 1000 Din. Za to veliko darilo izreka občinsko predstojništvo svojemu iskrenemu rodoljubi najgloblje zahvalo tudi tem potom.

d Ob vladajoči poljedelski krizi skuša vsak kmet nabaviti one potrebščine, ki mu omogočajo prihranek na času in denarju. To je vzrok, da vlada velik naval kmetovalcev na paviljon na ljubljanskem velesejmu, kjer so razstavljeni svetovnoznani »Stubai«-brzoklepalniki. Pomisliti pa moramo, da ta mali aparat, ki mu lahko streže tudi ženska ali celo slepec, skleplje vsako koso v 3 do 4 minutah boljše in lepše, nego je bilo to mogoče doslej z kladivom v 20 minutah. Zato kmetje tako močno kupujejo ta aparat, kar pa obenem tudi dokazuje, da je slovenski kmet vseskozi napreden.

Obledele obleke barva v različnih barvah in plisirava tovarna Jos. Reich, 398-2
d XI. redni letni občni zbor Zveze trgovskih gremijev. V nedeljo 7. t. m. bo ob 9. uri v dvorani »Trgovskega doma« v Ljubljani XI. redni letni občni zbor Zveze trgovskih gremijev. Iz dnevnega reda sodeč, bo to zborovanje posvečeno razpravi sedanjega gospodarskega položaja in se bo v referatih obravnavalo zlasti vprašanje davčne obremenitve, telefonskih priključkov v Dravski banovini in o obrestni meri. V vrstah stanovsko organiziranega trgovstva se polagoma budi stanovska zavest, pa bo to prvo zborovanje slovenskega trgovstva v novi palači »Trgovskega doma« manifestacija za uveljavljanje najvažnejših trgovskih zahtev in teženj.

d Volna, bombaž, nogarvice in pletenine v velikih izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Židovska ulica 4 in Stari trg 12.

d Kaj pa Vi gospod knjigovodja? Nudi se Vam sedaj najlepša prilika spoznati naše moderno Ro-Lex knjigovodstvo. Nad 400 Vaših gospodov kolegov dela v Dravski banovini že par let po našem sistemu in vsi so zadovoljni z njim. Radi bi Vam dokazali, zakaj ima naša metoda toliko prijateljev. Pridite tedaj k nam na velesejem Pav. G. - koja 217. Nasvidenje! »Kartoteka«, družba z o. z., Ljubljana Šelenburgova ulica 6/I.

d Vremensko poročilo. Včeraj je kazal barometer v Ljubljani 762.9, termometer 14.6, relativna vlaga 90%, tiho, oblačnost 10, dež (32.9 mm). V Mariboru je kazal barometer 761.7, termometer 14.2, relativna vlaga 90%, tiho, oblačnost 10, dež (0.6 mm). Opozovanja ob 7. uri. Najvišja temperatura je bila v Ljubljani 20.8 (12.4), v Mariboru 22.4 (13), v Mostaru 27.2 (18.6), v Zagrebu 24.2 (14), v Beogradu 28.2 (15.4), v Sarajevu 24.5 (9.4), v Skoplju 27.4 (12.2), v Kumboru 25.8 (17.8), v Splitu 25.3 (17), na Rabu 24.2 (16.2), na Visu 24 (15.4). V oklepajih je označena najnižja temperatura.

d Za pomladanske izlete Vam nudi najbogateljšo izbiro »provijsantac« velemesarija Slamič na Gosposvetski cesti.

Ljubljana

Sreda, 3. junija 1931, Klorilda. Pravoslavni: 21. maja, Kostantin.

Nočno službo imata lekarni Sušnik na Maršijemem trgu in Kuralt na Gosposvetski cesti.

■ Ljubljanski Sokol priredi na praznik 4. t. m. svojo javno telovadbo na letnem telovadišču v Tivoliju. To bo prvi javni nastop v letošnji poletni sezoni v Ljubljani, ter se je zaradi tega članstvo, naraščaj in deca dobro pripravila, da pokaže javnosti uspehe zimskega dela v telovadnici. Kakor vsako leto, smo tudi letos prepričani, da bo nastop vsestransko uspel, za kar nam jamči prednjaški zbor Ljubljanskega Sokola. Poleg prostih vaj, s katerimi nastopi naše Sokolstvo drugo leto na vsesokolskem zletu v Pragi, bo nastopila vzorna vrsta članov na krogih in posebej s hkratnimi vajami na tleh drogih. Pri javni telovadbi sodeluje priznana godba Sokola I. Tabor. K javni telovadbi bratsko vabimo vse Sokolstvo in njemu naklonjeno občinstvo iz Ljubljane in okolice. Začetek telovadbe ob 16. popoldne. V slučaju slabega vremena bo prireditev v soboto 6. t. m. ob 18. na letnem telovadišču z istim sporedom. — Zdravo!

■ Sokolsko društvo Ljubljana II priredi svojo javno telovadbo v nedeljo 14. t. m. ob 17. popoldne na letnem telovadišču na Prulah. Pri javni telovadbi in veselici sodeluje godba dravske divizije. Opozorjamo že danes na to lepo prireditev in vabimo k obilni udeležbi. Zdravo!

■ XXXI. redni občni zbor Trgovskega društva »Mercur« za Slovenijo v Ljubljani bo v torek 9. junija t. l. ob 1/2 20. uri v mali zbornovalnici Zbornice TOI v Ljubljani, Beethovnova ulica 10. Dnevni red: 1. nagovor predsednika, 2. poročilo tajnika, 3. poročilo blagajnika, 4. poročilo preglednikov računov, 5. volitev odbora, društvenega razsodišča ter dveh preglednikov računov, 6. določitev ustanovnine, članarine in pristopnine za leto 1931, 7. samostojni predlogi in raznoterosti. Samostojne predloge je naznaniti pet dni pred občnim zborom pisмено društvenemu predsedniku.

■ Izredni občni zbor društva politično-upravnih uradnikov v Ljubljani bo 7. junija t. l. ob 10. uri v Ljubljani (zadnja soba restavracije Slon).

■ Za IV. simfonični koncert, ki ga priredi gledališka uprava v petek 5. t. m., je izšla skromna programna knjižica, v kateri so na kratko obrazložene vodilne misli vseh treh skladb, ki se izvajajo na tem poslednjem simfoničnem koncertu letošnje sezone. Vse obiskovalce opozarjamo, da si že v predprodaji kupijo programe ter pazno preberijo podatke o skladateljih in delih. Vse je napisano v lažje in boljše razumevanje izvajanih skladb. Spored se dobi v predprodaji v Matični knjigarni, kjer so na razpolago tudi vstopnice in pa zvečer pri biljetarjih.

■ Odprija noč in dan so groba vrata. Umrli je Anton Ručigaj, 12 let star, sin dninarice, Vidovdanska cesta 9.

■ Marij Simenc. Na praznik v četrtek 4. t. m. gostuje v ljubljanski operi ponovno gospod Marij Simenc, eden najboljših slovenskih pevcev, in sicer v vlogi starega žida v operi »Židinja«. To partijo, ki jo je pred nekaj dnevi prvič kreiral na našem odru, poje z vsem občutkom izredno lepo in tudi igralsko je na višku. Tako da lahko pristojevalci to vlogo med najboljših vlog, kar jih je odpel odlični gost kdaj na odru naše opere. Četrtekovo gostovanje bo poslednje gostovanje g. Šimenca v tej sezoni v našem gledališču. Zato še posebno opozarjamo vse njegove prijatelje na to gostovanje. Obenem je pa to tudi poslednja vpriporitev opere »Židinja« v letošnji sezoni. Poleg odličnega gosta nastopita v glavnih vlogah še ga. Zlata Djundjevac-Gavella kot židinja in g. Emil Rumpel kot kardinal. Predstava je izven abonmaja in velja običajne operne cene. S to predstavo hoče gledališka uprava nuditi publi-

Jz drugih banovin

508 novih šol v Drinski banovini

Ker je v Drinski banovini mnogo nepismenih in ni mogoče z rednimi sredstvi zgraditi potrebnih šol, je Drinska banovina sklenila najeti 30.000.000 Din posojila za nove šole. Banska uprava se že pogaja z bančnimi zavodi za to posojilo. S tem posojilom bodo 262 šol razširili, 394 novih pa zgradili. 124 šol v banovini ne ustreza predpisom in jih bodo porušili in zgradili nove. Tako bo imela banovina 508 novih šol in bo s tem prišla po številu šol na četrto mesto med banovinami. Na 27 kvadratnih km in na 1234 prebivalcev bo prišla ena šola, dočim je zdaj prišla ena šola na 1900 prebivalcev.

Hiša se je porušila

Nova zgradba porušila staro. — Hudo ranjen stanovalec

V Beogradu se je v ponedeljek pripetila huda nesreča v ulici krajja Aleksandra. V hiši št. 34. je imel trgovec Lazarevič svojo trgovino. Hiša se je nahajala v središču za vogalom Frankopaneve ulice. Na sosedni parceli so kopali temelje za novo trinadstropno hišo, gradbenik pa ni zavaroval zidove enonadstropne sosedne hiše, ki se je zaradi tega zrušila. Ker je ponoči padel dež, je razmočil teren, kar je tudi pripomoglo do nesreče.

Okoli polnoči so sosedje slišali strahovit tresk in nato obupno klicanje na pomoč. Izpod ruševin so potegnili trgovca Izaka Jakarja iz Skoplja, ki je bil v Beogradu. Imel je v najemu prvo nadstropje v tej hiši. Trgovčeva postelja je bila baš ob zidu, ki se je zrušil. Strmoglavil je 8 m globoko in kamenje ter opeka je 60-letnega trgovca popolnoma zasula. Stari Jakar ima hude poškodbe po vsem telesu. Odpeljali so ga v bolnico.

Huda avtomobilska nesreča pri Varaždinu

Pijan sofer je zavezil v jarek. — Ena potnica mrtva, 3 hudo ranjene

Na državni cesti med Varaždinom in Koprivnico pri Trnovcu se je pripetila v ponedeljek strašna nesreča, pri kateri je bila ob življenje neka potnica. Zjutraj zgodaj je z veliko brzino vozil iz Varaždina proti Koprivnici veliki avtomobil Marije Šivalčeve iz Koprivnice. V avtomobilu je bilo 7 potnikov, šofiral pa je 27 let stari Branko Ostrec iz Koprivnice. Potniki so se vrčali iz Klenovnika pri Lepoglavi, kamor so odšli po svojo sorodnico Zofijo Jurinec. Sofer je bil pijan in je vozil z največjo hitrostjo. Nenadoma je alkohol soferja tako omamila, da je izpuštil iz rok volan. V tem hipu se je pripetila nesreča. Avto je z vso hitrostjo krenil v jarek, kjer se je prevrnil in se povsem razbil. Prizor je bil strašen. Starka Jurinec je obležala pri prici mrtva. Tri potnike s poškodbami so pa odpeljali v bolnico v Varaždin. 2 potnika z lažjimi poškodbami sta ostala v Koprivnici v domači oskrbi.

Sofer, ki je zakrivil hudo nesrečo, je bil že preje kaznovan zaradi neupredvidne in prehitre vožnje. Njemu se pri nesreči ni zgodilo nič hudega. Ko je videl svoje krvave žrtve okoli sebe

ki, ki obišče dne 4. t. m. letošnji velesejem, da ima s ogledom bogate velesejske razstave tudi še priliko posetiti gledališče, ko se daje ena najlepših oper starejšega repertoarja.

■ »Židinja«. Glede na velik uspeh in ponovno izraženo željo ponovi zadnjič v tej sezoni naša opera v četrtek izv. abonmana krasno opero »Židinja« z gospo Gjungenac-Gavellovo v naslovni partiji. Njenega očeta poje izvrstni g. Šimenc, ki je dosegel pred dnevi s svojo kreacijo, ker je stajano pevsko razpoloženo, na našem odru lep uspeh. Eleazar je brez dvoma ena izmed najboljših partij, ki je vredna največjega interesa. Kardinala poje prvič g. Rumpel, ki bo gotovo, kot vedno, podal zopet nekaj svojega, popolnega. Ostala zasedba kot prvič. Dirigent dr. Švara. Vstopnice so v predprodaji, lahko se tudi telefonično rezervirajo štev. 2231.

■ Prihodnja in zadnja premijera v ljubljanski drami bo tragedija Leonharda Franka »Vzrok«. Pisatelj spada med najznamenitejše predstavnike današnje ne samo nemške, marveč tudi evropske literature. Z dramatičnimi obeh svojih romanov »Vzrok« in »Karl in Ana« si je pridobil svetoven sloves. Sodelujejo: ga Marija Vera, Medvedova, kot gost gđ. Nada Obereignerjeva, in gg. Cesar, Debevec, Jerman, Kralj, Lipah, Polokar, Sincin, Skrbinek in Železnik. Režijo ima g. Ciril Debevec. Prva predstava bo v torek 9. t. m. ob 8. uri zvečer.

■ Postajališče pri mitnici v Zg. Šiški. Prebivalci ulic v okolici mitnice v Zg. Šiški prosimo ravnateljstvo maloželezniške družbe, da bi se tramvaj, ki prihaja v smeri iz mesta proti št. Vidu ustavljal pri mitnici in ne šele pri koncu proge, ker moramo potem hoditi nazaj v one ulice, kjer stanujemo. Ako se tramvaj ustavlja pri povratku v mesto na mitnici, bi se ustavljal prav tako lahko pri prihodu iz mesta proti št. Vidu. Prosimo, da se naši prošnji ugodí.

Površnike, obleke in vsa druga oblačila za gospode in deco nudi v največji izbiri tvrdka J. MAČEK, Ljubljana, Aleksandrova c. 12. 998

■ Nesreča. V Čopovi ulici je padel s strehe ključavničarski vajenec France Grošelj. Ponesrečenca so prepeljali z rešilnim vozom v bolnišnico.

■ Izguba denarnega čeka. Na Bledu je bil izgubljen na cesti denarni ček, ki ga je izdala banka Lloyd in se glasi na ime Brandford, in znesek 9 funtov šterlingov. Ček je bil tudi že podpisan v svrhu realizacije.

po nesreči, se je zbal in pobegnil. Na tem kraju je bila to v zadnjem času že tretja večja avtomobilska nesreča.

Umor in samomor

Strašen zločin v Tivotu — Zločinec se je sodil sam

V Kotoru je skočil pred dnevi s strehe davčne uprave neki Milutin Ilić, slaščičar iz Tivta. Pri padcu se je hudo poškodoval na glavi. Med padcem se je zapel v telegrafske žice in odtod padel na streho sosedne hiše, kjer si je razbil glavo. S strehe se je skotalil na cesto, kjer je obležal. Policija je preiskala samomorilčeve žepa in ugotovila, da gre za gorej imenovanega Ilića. Ko so preiskali podstrešje hiše, s katere je samomorilec skočil, so našli vrvi, s katero se je nameraval najprej obesiti. Najbrže ga je kaj zmotilo in je zato splezal skozi okence na streho in se virgel na ulico. Na vrvi je pa bil pritrjen listek, na katerem je bilo zapisano: »S sekuro sem umoril mladeniča Jakova Sagadina v baraki v Tivtu. Milutin Ilić«.

Preiskovalni sodnik se je odpeljal takoj v Tivat s ključem, katerega so našli v samomorilčevem žepu. Z orožniki in zdravnikom ter s pričami je odšel v barako, kjer se je vsem nudil strašen prizor. Na postelji je ležal z razbito lobanjo 16-letni Jakob Sagadin, doma iz Čitilpa. V kotu so našli sekuro, s katero je morilec pokončil svojo žrtev. Po mnenju zdravnika je bil umorjen med spanjem. Pri preiskavi v baraki so našli nekaj denarja in listek, na katerem je morilec napisal, da je Sagadina umoril, ker ga je dvakrat okral, na drugem listku je napisal, da se kesa dejanja, vendar se bo sam ubil, ker ga že tako dejanja smrt. Tudi na tretjem listku, ki so ga našli, je napovedal svoj samomor. Morilec in samomorilec je oženjen in ima enega otroka.

b Otvoritev rečnega prometa med Beogradom in Dunajem. V nedeljo so otvorili promet z brzimi parniki med Dunajem, Bratislavo, Budimpešto, Beogradom in Turnseverinom. V Novem Sadu so v pristanišču svečano sprejeli prvi parnik na tej progi Karadjordje. Parnik je prispel popoldne v pristanišče s številnimi Beograđani in zastopniki oblasti. V pristanišču so parnik sprejeli meščani in predstavniki vojaških in civilnih oblasti.

b Zračni promet s Primorjem. Redni zračni promet s Sušakom in večjimi mesti v državi bo odprt 16. t. m. Na letališču na Grobnickem polju bodo kmalu končali dela. Na Sušak bo vozilo veliko trimotorno letalo s 9 sedeži dvakrat na teden. To je zračna proga Zagreb-Sušak-Split-Sarajevo-Beograd. Iz Sušaka v Zagreb bo doletelo letalo vsak četrtek in petek iz Zagreba v Sušak pa vsako sredo in soboto.

b Splitski mestni proračun. Proračun splitske občine za leto 1931. znaša 36.000.000 Din. Izdatkov bo za 28.000.000 Din, izrednih izdatkov 4.600.000 Din, investicije pa za okoli 2.500.000 dinarjev.

■ Tatvina v vlaku. Neznani vlomilci so med postajami Zidani most — Zagreb vlomili med vožnjo v tovorni vlak št. 681 in odnesli več bal manufakturnega blaga, v vrednosti 4408 Din.

Dr. Igor Tavčar

specijalist za notranje bolezni — Ljubljana
Breg 8
ne ordinira od 4. do inkl. 16. t. m.

■ Iz kriminalnega predala. Božidar Lazić, sin veletrgovca iz Prokuplja v Moravski banovini, je prijavil policiji, da mu je bila ukradena iz hlačnega žepa osemoglati zlata damska ura z dvojnimi pokrovom, vredna 4500 Din. — Petru Copu, policijskemu stražniku v pokoji je bil ukraden iz stanovanja v Val. Vodnikovih ulici št. 6 svetilni lonec z nageljnomo, v vrednosti 25 Din. — V Holzapflovih ulici se je ponesrečil kolesom mizarski vajenec Franc Fink. Prvo pomoč so mu nudili v bolnici, kjer so ga pridržali. — Delavcu Andreju Škamperlu, uslužbenemu pri Pollaku je bilo ukradenih iz suknjice v oblačilnici tovarne Pollak na Sv. Petra cesti 220 dinarjev.

MARSOVE SKRIVNOSTI! novi roman »JUOSLOVANA«

Celje

* Prvi nastop Sokolskega društva v Storah se je vršil preteklo nedeljo ter je imel popoln uspeh. Prisostvovalo mu je mnogo občinstva. Sokolsko društvo v Celju pa je z godbo prišlo korporativno. Nastopili so člani, članice, moški in ženski naraščaj in deca, ki je brezhibno izvajala proste vaje br. Burje. Starosta Sokolskega društva v Celju br. dr. Hrašovec Milko je imel lepe nagovore na Sokole. Sokolsko društvo v Storah je s tem svojim prvim nastopom pokazalo, da je bila njegova ustanovitev nujno potrebna.

* Procesija na dan Rešnjega telesa bo kot običajno po maši, ki se prične ob 8. zjutraj.

* Koncert donskih kozakov, ki se vrši na praznik ob 20.30 bo po predprodaji sodeč zelo dobro obiskan. Zbor nastupa z novimi pesmimi ter s kavkaškimi narodnimi plesi. Vstopnice v knjigarni Gorčar in Leskovšek.

* Podružnica Jugoslovanske Matice ima svoj občni zbor v soboto 6. t. m. ob 20. uri v rdeči sobi Narodnega doma. Člani naj pridejo polnoštevilno.

* Koncert CPD bo v soboto 20. junija ob 20.30 v veliki dvorani Celjskega doma ter se bo ponovil v nedeljo 21. junija ob 17. uri.

* Nogometne tekme. V četrtek na praznik bo ob 16.30 na igrišču pri Skalni kleti prijateljska nogometna tekma med Atletiki in SK Jadran iz Ljubljane. V nedeljo 7. t. m. bo radi popoldanske gasilske prireditve ob 8.30 dopoldan pri Skalni kleti prvenstvena nogometna tekma med Atletiki in SK Trbovlje.

* Gasilski dan v Celju. Ob priliki proslave 60-letnice gasilskega društva ter blagoslovitve zastave priredi Jugoslovanska gasilska zveza pokrajinski zlet v Celje. Udeleženci imajo 25 odstotkov popusta na železnici, t. j. kupiti morajo celo karto do Celja, za nazaj pa plačajo samo polovico.

* Koncert »Ojlike«. V soboto 6. t. m. priredi pevsko društvo »Ojlike« izlet v Slovenjgradec ter koncert ob 20.30 v Sokolskem domu.

* Smrtna kosa. 1. junija je v javni bolnici umrla 29-letna tovarniška delavka Koren Marija iz Zabukovce.

* Umrli v maju. V preteklem mesecu je umrlo v Celju 29. oseb in sicer 1 v mestu ter 28 v javni bolnici.

* Borza dela v Celju išče 7 hlapcev za govejo živino, po 3 čevljarje in mizarje, po 2 poljska delavca, kolarja, pleskarja, po 1 konjskega hlapca, pastirja, cementnega delavca, električarja, sedlarja, raznašalca peciva, po 1 pekarskega, podobarskega, mehaniskega, kovarskega, mizarskega, čevljarkega vajenca, 11 kmečkih dekel, 9 služkinj, 4 natakarice, 3 kuharice, 2 hotelske in gostilniške kuharice, po 1 likarico-šiviljo, hotelsko sobarico, varuško, postrežnico, šiviljsko vajenko.

* Zidarji in dninarji dobe delo. Stavbenik g. Korošec, ki je pred mesecem iskal zidarje za Skoplje, išče sedaj ponovno 100 zidarjev ter približno enako število dninarjev za stavbna dela v Skoplju in Bitolju. Pojasnila in prijave pri Borzi dela v Celju.

* Izguba. 29. t. m. zvečer je bila na poti od Sv. Jožefa v mestu izgubljena zlata zapetnica, vredna 500 Din. Najditelj naj jo odda na policiji.

Trk dveh kolesarjev

Vače pri Litiji, 1. junija. V soboto zjutraj ob 6. uri se je pripetila v Boltatovem klancu na Vačah težja nezgoda. Po klancu je vozil z vozom posestnik Vehovec. Tako je na njem je pa po klancu navzdol pripeljal z veliko naglico neki kolesar — izletnik iz Zagreba. Ker kolesar ni poznal opasne strmine tega klanca, se je z vso silo zaletel v Vrhovčev voz. Ni dosti manjkalo do smrtni nesreče. Kolesar je dobil težke poškodbe na glavi, zlasti okrog levega očesa, po čelu, in pa na desni nogi. Dobrosrčni Vačani so mu za silo izprali in izčistili rane, ga za silo obvezali in peljali do zdravnika v Litijo.

Svoječasno smo imeli na Vačah v trgovini F. C. »malo lekarnico«, katero je vzdrževal zagorski zdravstveni zastop. Danes žal tega ni več! Ob nesreči ni pri rokah niti najnujnejših razkuževalnih sredstev in obvez, lekarni in zdravniku sta pa dve uri oddaljena v Litiji. — Zato bi bilo nujno potrebno, da litijski zdravstveni zastop zopet obnovi na Vačah majhno domačo lekarno, ki bi nudila ponesrečenam pomoč v prvi sili.

Maribor

m Časniški družabni večer. Danes, v sredo priredi Oficirski dom v notranjih prostorih in na dvorišču Narodnega doma svoj družabni večer. Pričetek ob 21. uri. Dostop imajo vsi oni, ki so tudi sicer vabljeni na prireditve Oficirskega doma. Obleda promenada.

m Prvi nastop Sokola Maribor III. Sokol Maribor III. (Krčevina-Košaki) bo priredil dne 14. t. m. popoldne na dvorišču ljudske šole v Krčevini svoj prvi javni telovadni nastop. Po nastopu bo prosta zabava.

m Na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru prične novo šolsko leto 15. septembra t. l. Šola je dvoletna. Z njo je v zvezi internat za gojence. Zavod ima predvsem namen, da izobrazuje kmečke sinove, ki ostanejo po končani kmetijski šoli doma na kmetijskem gospodarstvu. Taki imajo pri sprejemu prednost. Koškovane, lastnorčno, na celo polo pisane prošnje (kolek Din 25) za sprejem je poslati ravnateljstvu banovinske vinarske in sadjarske šole v Mariboru najkasneje do 20. julija t. l. Prošnji se morajo priložiti: 1. krstni list; 2. domovnica; 3. odpustnica, odnosno zadnje šolsko spričevalo; 4. spričevalo o pravdnosti pri onih prošnjah, ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kake druge šole; 5. obvezno izjavo staršev, odnosno varuha, s katero se zavežejo plačevati stroške šolanja; 6. obvezno izjavo staršev ali varuha, ki reflektirajo na banovinsko štipendijo, da bo njih sin ali varovanec ostal pozneje na domači kmetiji, v nasprotnem slučaju pa povrnejo zavodu prejete zneske podpore iz javnih sredstev. Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let ter z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Sprejemajo se pridni, dovolj nadarjeni, zdravi kmečki sinovi, ki ostanejo po končani šoli doma. Sprejme se tudi nekaj eksternistov (izven zavoda stanujočih učencev). Ob vstopu v zavod se mladeniči preiščejo za zdravniško zavoda; ako njih zdravstveno stanje ni povojno, se odklonijo. Oskrbovna znaša mesečno Din 150. Plačuje se vnaprej v dveh enakih polletnih obrokih. Pridnim sinovom ubožnih posestnikov se dovolijo po možnosti popolnoma ali do polovice prosta mesta v internatu. V tem slučaju je treba priložiti prošnji davčno ali občinsko potrdilo o velikosti posestva in višini letnih davkov. Podrobnejša pojasnila daje ravnateljstvo šole. Prošnje za sprejem se rešujejo pisмено.

m Pijte original »CHABES0«. 1114

m Zl. Mariborske sokolske župe. Mariborska sokolska župa, ki je danes najmočnejša v državi, bo imela svoj letni zlet dne 29. t. m. v Mariboru. To bo eden izmed največjih letošnjih sokolskih nastopov v Jugoslaviji.

m Dve poroki. Poročila sta se upravnik tukajšnjega zdravstvenega doma g. dr. Josip Vrtovec z gđ. Anico Rudolfovo iz Črnega vrha nad Idrijo ter g. Mirko Šibenik, železniški uradnik v Prevaljah, z gđ. Angelo Razborškovo iz Rač. Obema paroma obilo sreče!

m Poroke. Pretekli teden so se v Mariboru poročili: Ivan Trumer, sofer in Ernestina Kravosova, kuharica; Jakob Kukovec, posestnik in ga. Ottilija Miškova, posestnica; Rudolf Klemenčič, čevljar in Antonija Sešerkova, delavka ter Simon Cenc, delavec in Ana Pliberškova, gospodinja. Bilo srečno!

m Smrtina kosa. V Slovenski Bistrici je umrla v ponedeljek zvečer ga. Leopoldina Stigerjeva, žena tamkajšnjega tovarnarja. Blag ji spomin!

m Radi kvalitete in cene — samo »Karo« 985

m Najboljši liker sveta »Gromozovka« Maribor. Maistrova. 1334

m Ljudsko gibanje v maju. V mesecu maju je bilo v Mariboru rojenih 121 otrok, 60 dečkov in 55 deklic, umrlo je 74 oseb, 38 moških in 36 žensk; porok pa je bilo 50. Največ rojstev (65) je bilo v stolni župniji, največ smrti (44) v magdalenski, največ porok (26) pa v frančiškanski.

m Krstna predstava dramatizacije. Mariborski ljudski oder bo vpriporil jutri, na praznik ob 20. uri v Zadržni gospodarski banki po dr. Ivanu Dorniku dramatizirano delo »Gruda umira«.

m Hriberski ni sodeloval z Mohorkom. Preiskava o strašnem zločinu v Jalovcu je ugotovila, da je Mohorko po krivem obdolžil sodelovanja v Avstriji ajetiranega Hriberskega. Državno pravdnštvo je nadaljno zasledovanje že ustavilo.

Potovanje po zvezdi večernici

94.

Zjutraj po hoteli dalje, da bi si ogledali pokrajino. Odpravili so se tedaj na pot, a že po nekaj korakih so prestrašeni obstali. Pred seboj so zagledali tri strašne trtoroge. Samica z mladim samcem je stala na bregu in pila vodo. samec pa je čepel v jezeru, da mu je molela ven le rogata glava z čudnim, kljuno podobnim gobcem. Živali so bile vse posute z roženimi bodicami.

Roparski napad v Studenskem gozdu

Ropar ranil zavarovalnega uradnika šabca, podrl ga na tla ter mu iztrgal denarnico s 1770 Din

Maribor, 2. junija.

V noč od včeraj na danes se je mudil 30-letni Gustav Šabec iz Limbuša, zaposlen kot uradnik pri zavarovalni družbi »Triglav« v Zagrebu, v kavarni Vollgruber v Frankopanovi ulici. Lokal je zapustil ob napovedi policijske ure krog 3. ure zjutraj in se napotil po poti skozi Studence in Studenski gozd peš proti domu v Limbuš. V začetku gozda, kjer se pot vije v bližini železniške proge, se mu je nenadoma približal neznan moški in ga poprosil za oženj. Šabec je kadel cigareto in hotel ž njo prižgati neznančevu.

V tistem trenutku pa je neznanec naperil Šabca na prsa samokres in dejal: »Denar ven!« Napadeni se je v prvem hipu prestrašil, na to pa se je naglo opogumil, zagrabil napadalca za roko, v kateri je imel samokres in mu ga hotel iztrgati. Pri tem se je pa samokres sprožil in krogla se je zarila Šabcu v dlan leve roke ter občitala pri kosti mezinca. To priliko je izkoristil neznanec in se z vso močjo vrgel nanj, podrl ga na tla ter mu pokleknil na trebuh in prsa. Šabec, ki je bil ranjen in šibkejši, si ni

več mogel pomagati in je mirno dopustil, da mu je ropar iztrgal iz notranjega žepa suknjiča denarnico, v kateri je imel bankovce za 1 tisoč Din, sedem bankovcev po 100 Din, in šest ali sedem po 10 Din ter legitimacijo, izstavljeno po trgovski Zbornici v Zagrebu. Po opravljenem ropu je neznanec pobegnil in izginil v temini gozda v smeri proti Limbušu.

Ranjeni in oropani Gustav Šabec je še sam prispel do prve hiše v Studencih, odkoder je obvestil oročnike in policijo o napadu ter resilno postajo, ki ga je kmalu na to prepeljala z avtom v bolnišnico, kjer so mu danes dopoldne odstranili iz roke projektile. Obenem so tudi že prispeli varnostni organi, ki so ga zaslišali in odredili zasledovanje roparja. Po šabčevem opisu je bil neznanec 25 do 30 let star, velik, močan, oblečen v ponošeno obleko temne barve, na glavi pa je imel športno čepico. Ker se je napad izvršil krog 3-45, ko je bilo v gozdu še temno, natančnejšega opisa ni mogel podati. O napadu so bile takoj obveščene tudi orožniške postaje v Limbušu, Rušah itd., vendar doslej ropar še ni izsleden.

Zagoneten požigalec v Št. Rupertu

Vpepelil je pet poslopij — Njegov osmi zločin

Št. Rupert, 1. junija.

Ni še dolgo, odkar smo poročali o vrsti požarov, podtaknjenih po neznanim požigalcu v naši dolini. O polnoči med nedeljo in ponedeljkom je pa našo dolino zopet razburil podtaknjen požar. Požigalec požiga pri nas že 8 let. Rog nočnega čuvaja v Št. Rupertu je zbudil ljudi in naznanil, da gori v škriljevem pri Št. Rupertu.

Požigalec je lansko leto dvakrat zanetil ogenj pri posestniku Staretu v škriljevem, toda ogenj so domači opazili in ga zadušili.

Včeraj pa se je požigalec posrečilo, da je dosegl, kar je nameraval. Gospodinja je še okrog polnoči ogledovala po poslopijih in okolici, a bilo je vse v redu. Čez pol ure pa so plameni že objemali hleve, v katerih je zgorelo trinajst prašičev. Zadnji hip so rešili živino iz hleva. Ogenj pa se je z veliko naglico širil na sosednja poslopja in kmalu so bila tudi Uršičeva poslopja v plamenih. Poslopja so stala zelo tesno skupaj, poleg tega pa so bila večinoma pokrita z slamo. Podoba je bila, da bo uničena vsa

vas. Iz vseh sosednjih vasi so pritekli ljudje na pomoč. Le prisotnostjo in takojšnjo pomočjo sosedov se je posrečilo omejiti ogenj. Gasilci iz Št. Ruperta so bili z motorno brizgalno takoj na mestu požara. Motorna brizgalna je delala brezhibno.

Zgorela so posestniku Staretu gospodarska poslopja, ostala mu je samo hiša; sosedu Uršiču pa je ogenj uničil vse. Skupno je zgorelo pet objektov.

Poleg tega pa je daleč naokrog uničeno vse sadno drevje, ker se je radi velike vročine posušilo.

Na pomoč so prišli tudi gasilci iz Mokronoga z motorno brizgalno, ter so z domačimi gasilci pogasili ogenj okrog 5. ure zjutraj.

Škoda je zelo velika. Pogorela sta bila zavarovana za malenkostno vsoto. Kdo je zlobni požigalec, ne ve nihče. Ljudje ugibljejo in sumijo zdaj tega zdaj onega. Tudi orožniki so aretirali nekega K. Če je ta požigalec, pa se bo še izkazalo. Potrebno bi bilo, da uvedejo po vseh vaseh v naši dolini nočne straže.

Smrt uglednega ljubljanskega trgovca

Ljubljana, 2. junija.

Davi je umrl v Ljubljani splošno poznani in priljubljeni trgovec g. Leopold Pevalek, lastnik znane in mnogo obiskovane trgovine s papirjem in razglednicami v Židovski ulici.

Pokojniki se je v mladih letih izučil tiskarstva, polagoma pa se je s svojo marljivostjo in podjetnostjo osamosvojil ter si omislil lastno tiskarno in trgovino s papirnatimi potrebščinami. Bil je priljubljen tako med trgovskimi tovariši, kakor tudi kot navdušen športnik in šahist. Izmed njegovih otrok je Mirko urednik športnega dela našega lista.

Najstarejši sin Josip je vodil z očetom trgovino v Židovski ulici, hčerka je pa znana talentirana ljubiteljica oderske umetnosti.

Leopold Pevalek je izdihnil po kratkem trpljenju povsem nepričakovano. Njegova smrt je globoko presunila vse, ki so ga poznali, posebno pa njegovo družino. Šaj se zdi vsem neverjetno, da ga ni več med živimi.

Pokojnemu svetel spomin, njegovi rodbini pa naše iskreno sožalje. Pogreb se bo vršil v četrtek popoldne ob dveh izpred mrlišnice splošne bolnice k Sv. Križu.

Brežice

Kolesarska dirka. Kolesarske dirke so pri nas silno redke, vendar se nam obeta prihodnjo nedeljo 7. t. m. taka zanimiva prireditev. Start dirke, katero priredi SK Troja, bo v Zakutu pri gostilni Wernega. Tekmovanje pa bo na progi Zakot—Zupelevec—Vrhnje—Kapele—Dobova—Mostec—Brežice—Zakot. Prijave se sprejemajo v trgovini Pinterič v Brežicah (za osebo 10 Din) do nedelje do 10. ure. Ako se bo priglasilo tudi primerno število dam, se bo osnoval poseben oddelek. Po tekmi bodo sprejeli zmagovalci lična darila; nakar se bo vršila na vrtu gostilne Wernega vrtna veselica. Zanimanje za dirko je precejšnje in je pričakovati polnoštevne udeležbe.

Kamnik

N a ljubljanskega motociklista. Neki ljubljanski trgovec se je v nedeljo dopoldne peljal s svojo soprogo na motociklu po cesti iz Črne proti Gornjemu gradu. Ker je ponoči dež nekoliko razmočil cesto, mu je motocikel v strmih ovinkih na Črnilcu na spolski cesti izpodrsnil. Motociklist je padel tako nesrečno, da si je zlomil nogo, njegovi spremljevalki pa se ni ničesar pripetilo. Kljub velikim bolečinam se je vsedel na vozilo in se opoldne pripeljal v Kamnik, kjer mu je zdravnik g. dr. Polec nudil prvo pomoč. Ker v tem času v Kamniku ni bilo nobenega avtomobila na razpolago, so morali poklicati g. Vavpotiča iz Smarce, ki je naložil ponesrečenca in motocikel na tovorni avto in ju odpeljal v Ljubljano.

Pozarna komisija si je v ponedeljek 2. junija ogledala v mestu in bližnji okolici vse dimnike, podstrešja in zaloge bencinov itd. in našla vse v boljšem stanju kot pred leti.

Zagoneten dogodek v Gradišču

Ljubljana, 2. junija.

Dopoldne so prepeljali z rešilnim vozom v bolnišnico 66 letno zasebnico Katarino Konškovo, ki so jo našli nezvestno v njenem stanovanju v Gradišču št. 11. Ker stanka do 9. ure proti njeni navadi še ni bilo iz sobice, je hišnik potkal na njena vrata. Ker se mu ni odzvala in je na hodniku smrdeło po plinu, je poklical ključavničarja in skupno z njim odprl vrata. V sobici, kjer je baje tudi smrdeło po plinu, sta našla Konškovo nezvestno ležečo v postelji. Hišnik je takoj obvestil o dogodku rešilno postajo in odprl okna, da se je sobica prezračila.

Kakor nam iz bolnice ob 21. uri poročajo, leži Konškova še vedno v nezvesti. Zdravniki zaenkrat še ne morejo s sigurnostjo povedati, kaj je Konškovi. Da je zastrupljena s plinom je skoro nemogoče, ker bi se v tem primeru že zavedla. Vzrok njene nezvesti je najbrže kaka druga bolezen. V Gradišču pa zatrjujejo stranke, da je na cesti pred hišo št. 11 že včeraj popoldne puščala plinska cev in da je bila hiša polna plina, tako da so morali v kletnih prostorih odpreti okna. Radovedni smo, kaj je ugotovila mestna komisija, ki se je sestala danes ob 1730 v Gradišču.

Vlom v Zagorju

Zagorje, 2. junija.

Na nedeljo zjutraj okoli 3. ure je bilo vlomljeno v hišo gostilničarja Ravnikarja. Storitci so prišli v zaklenjeno kuhinjo na ta način, da so vtaknili sekiro med vrata in podboje, kjer je pritrjena ključavnica, nakar so se vrata odprla skoro brez ropota. Ker ni storilec našel v kuhinji ničesar, kar bi izplačalo odnesti, se je lotil še omare, kjer ima gospodinja Amalija običajno čez dan za prodane pijače in jedila prejeti denar. K sreči pa je že zvečer pred vlomom gospodinja izkupiček in slučajno še neki večji znesek vzela iz predala, sicer bi bil plen obilen. Tat se je brez uspeha v kuhinji lotil še kletnih dveri vendar pa je povzročil tak ropot, da ga je slišala gospodinja in ga prepodila s tem, da je pričela na vso moč vpiti, nakar je storilec zginil v noč. Zandarmerija je še v nedeljo aretirala dva osumljenca in jih oddala v Litijske zapore.

Poskus samomora

Ljutomer, 31. maja.

Ljudje, ki so v nedeljo šli mimo posestnice Novakovice na Bajžiharju k maši, so našli pri železniškem prehodu težko ranjenega ljutomerkega prekaljevalca Bodoka. V soboto je odšel po poslih ter se na povratku obstrlel. Ni se pa zadel v srce, ampak 5 cm višje v pljuča. Z vozom so ga pripeljali domov, kjer ga je zdravnik obvezal. Najbrž bo okrevaj. V smrt so ga gnale slabe gospodarske razmere. Z znatnimi prihranki iz časov boljše konjunktore si je lani kupil hišo, ki jo je preuredil, in sezidal je tudi delavnico. Toda kupčija je bila od dne do dne slabša, zaradi česar je zabredel v težkočo. Ze večkrat poprej je bil kazal sosedom revolver, ki ga bo rešil vseh skrbi.

Ljubljana - Čabar

Otvoritev nove avtobusne proge

Danes se je vršila poizkusna vožnja na avtobusni progi Ljubljana—Čabar, ki jo namerava otvoriti tvrdka Avtopromet Zbačnik družba z omejeno zavezo na Robu pri Vel. Laščah. Vožnja se je vršila pod kontrolo komisije s strani kraljevske banske uprave v Ljubljani, ki so jo tvorili gg. dr. Pfeifer, ing. Ditrich in ing. Poniš. In zanimanja za stvar pa so se vožnje udeležili še dvorni svetnik dr. Marn, pravni zastopnik tvrdke odvetnik dr. Lovrenčič, spotoma pa še načelnik cestnega odbora iz Kočevja finančni svetnik Kostanjevec in cestni odborniki Lovrenčič iz Sodražice, Rus iz Loškega potoka ter župan Pospisil in Turk iz Drage. Avtobus je okrog devete ure odpeljal izpred gostilne Česnovar, nakar je vozil skozi celo vrsto gospodarsko in turistično zanimivih krajev: skozi Škofljico, Pijavo gorico, Turjak, Velike Lašče, Sodražico, Hrib v Loškem potoku, Drago in kmalu po dvanajsti uri privozil v Čabar, kjer so z veliko pozornostjo sprejeli potnike domačini z županom dr. Koritnikom na čelu. Z otvoritvijo te avtobusne proge je zadoščeno davnim željam prebivalcev v krajih, ki so skoraj enako oddaljeni od središč Dravske in Savske banovine in ki se do današnjega dne niso mogli še nikamor orientirati v intenzivno gospodarsko komunikacijo. Interesenti tako iz kočevskega kakor iz čabarskega sreza so ob tej priliki poudarjali, da bi takšne praktične zveze z Ljubljano pomenila za Čabar in njemu pripadajoče kraje tako v gospodarskem, kakor tudi tujsko prometnem in kulturnem oziru veliko pridobitev. Najbrž smemo upati, da se bo željam prebivalstva tako od strani kraljevske banske uprave, kakor tudi od vseh drugih odločilnih činiteljev v zadovoljivi meri ugodilo in da bomo tako prišli do realizirane prometne zveze med Ljubljano in Čabrom, tem najmlajšim, pa obenem najstarejšim centrom in korenom slovensko-hrvatsko-srbskega sožitja. Nobe-nega dvoma ni, da vrši Čabar z ozirom na Dravsko banovino v novi dobi državnega in nacionalnega življenja povsem svojevrsno nalogo in da bo mogel to nalogo uspešno izpolniti samo z zavestno pomočjo zaledja vse Dravske banovine. Zatorej ima nova avtobusna proga Ljubljana—Čabar še prav poseben pomen.

O vsem bo naš list še poročal.

Višnja gora

Toča in nevihta. Po binokosnih praznikih kaj rada pada toča v naših krajih. Tako se je vsula kar na suho zemljo tudi v soboto popoldne. Na srečo ni naredila mnogo škode. Nato se je vtil tudi dež. Kmetje upajo, da jim letos toča ne bo pobila vsega pridelka kakor lani.

Poroka. O Binkoštih sta se poročila posestnik in klobučar iz Višnje gore g. Andrej Bernik in gđ. Staričeva iz Stare vasi pri Grosupljem. Čestitamo!

Rajhenburg

Gledališka prireditev. Na praznik 4. t. m. bo uprizorilo Prostovoljno gasilno društvo na Senovem pri Rajhenburgu veseligr v treh dejanjih »Težke ribe«, v dvorani osnovne šole na Senovem. Vabljeni vsi!

Bližnji sokolski nastopi. V nedeljo 7. t. m. bo v Bostanju pri Sevnici okrožni zlet celjske župe, pod katero spada tudi sedaj rajhenbursko sokolsko društvo, katero se bo izleta tudi udeležilo. — Prihodnjo nedeljo 14. t. m. pa bo najbrže v Rajhenburgu vsakoletni sokolski nastop, na katerega prispejo tudi bližnja sokolska društva. Torč v nedeljo 14. maja vsi v Rajhenburg!

Posavski gasilci v Rajhenburgu. V nedeljo 31. maja dopoldne se je vršilo v Rajhenburgu zborovanje posavskih gasilcev v Sokolskem domu. Na zborovanje so prispeli delegati iz Dobove, Mosteca, Brežic, Vidma, Sevnice itd. Vseh skupaj jih je bilo okrog 19. V splošnem je zborovanje lepo uspelo.

Radio

Ljubljana, sredo, 3. junija. Opoldanski program odpade. 18.00 Salonski kvintet. 19.00 P. dr. R. Tominec: Portreti iz svetovne literature. 19.30 Preobraženski: Ruščina. 20.00 Mozartov večer. 21.00 Salonski kvintet. 22.00 Čas, dnevne vesti, napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, četrtek, 4. junija. 10.30 Prenos procesije sv. Rešnjega Telesa (stolnica). 11.00 Salonski kvintet. 12.00 Čas, dnevne vesti, plošče. 12.15 Plošče (Jugoslavanska glasba — Slagerji). 13.30 Kvarlet mandolin in kitar. 16.00 Pravljičje za odrasle, pripoveduje g. A. Kovačič, pri klavirju g. M. Lipovšek. 16.30 Drago Ulaga: Gimmastične vaje. 17.00 Salonski kvintet. 20.30 Pevski dueti za sopran in tenor: ga. Zlata Gjungenac in g. Jože Gostič, solista ljub. opere. 21.15 Slagerje poje g. Mirko Premelj. 22.00 Salonski kvintet. 22.30 Čas, dnevne vesti. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, sredo, 3. junija. 12.30 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 20.15 Poročila. 20.30 Pesmi in arije. 21.50 Novice. 22.00 Zvočni film.

Zagreb, četrtek, 4. junija. 9.00 Procesija sv. Rešnjega Telesa. 11.30 Dopoldanski koncert. 12.30 Kuhinja. 13.30 Prosto za prenos. 20.00 Svi-njer. 21. 20.15 Poročila. 20.30 Ljubljana. 22.30 Novice in vreme. 22.40 L. l. večerna glasba.

Beograd, sredo, 3. junija. 10.00 Ljudska šola. 11.30 Plošče. 12.45 Radio orkester. 13.30 Novice. 16.00 Plošče. 17.00 Vokalni koncert. 17.30 Popoldanski koncert Radio orkestra. 20.00 »Maksim Crnojević«, drama, L. Konič, IV. in V. dej. 20.45 Violinski koncert. 21.15 Melodrama.

Beograd, četrtek, 4. junija. 11.30 Plošče. 12.45 Radio orkester. 13.30 Novice. 16.00 Koncert vo-jaske godbe. 20.00 Zdravstvo. 20.30 Ljubljana. 22.30 Novice. 22.50 Radio ork.

Praga, sredo, 3. junija. 11.30 Plošče. 12.30 Bratislava. 14.10 Plošče. 14.30 Moravska Ostrava. 17.30 Plošče. 19.05 Orkestralni koncert. 20.05 Ljudski koncert. 21.25 Koncert.

Borzna poročila

dne 2. junija 1931.

Devizna tržišča

Ljubljana, 2. junija. Amsterdam 22:765, Berlin 13:415—13:445, Bruselj 7:8805, Budimpešta 9:8877, Curih 10:9530—10:9830, Dunaj 7:9368 do 7:9668, London 27:14, Newyork 56:325—56:525, Pariz 22:178, Praga 167:20—168, Trst 295:99 do 296:14.

Zagreb, 2. junija. Amsterdam 22:72—22:78, Dunaj 7:9568—7:9868, Berlin 13:415—13:4450, Bruselj 7:8605—7:9005, Budimpešta 9:8877 bl., London 27:474—27:554, Milan 295—297, Newyork kabl 56:325—56:525, Pariz 22:178—22:278, Praga 167:20—168, Curih 10:9530—10:9830.

Beograd, 2. junija. Amsterdam —, Berlin 13:4150—13:4450, Bruselj 7:9368—7:9668, Budimpešta 9:8877—9:9027, Dunaj 7:8655—7:8955, London 27:474—27:554, Milan 294:99—296:96, Newyork 56:3250—56:5250, Pariz 22:078—22:278, Praga 167:20—168, Curih 10:9530—10:9830.

Dunaj, 2. junija. Amsterdam 286:48, Atene 9:2313, Beograd 12:5963, Berlin 168:94, Bruselj 9:911, Budimpešta 12:406, Bukarešta 4:2387, Kopenhagen 190:45, London 34:6137, Madrid 65, Milan 37:245, Newyork 71:20, Pariz 27:98, Praga 21:075, Sofija 5:1510, Stockholm 190:80, Varšava 79:69, Curih 138:12.

Curih, 2. junija. Beograd 9:12, Pariz 20:20, London 25:075, Newyork 515:30, Bruselj 71:722, Milan 26:99, Madrid 46:30, Amsterdam 207:45, Berlin 122:3475, Dunaj 72:43, Curih —, Sofija 3:74, Praga 15:2675, Varšava 57:85, Budimpešta 90:05.

Vrednostni papirji

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb.
Zagreb, 2. junija. Državni papirji: 7% inv. pos. 86—87, vojna škoda ar 415—416, 412—25, kasa 414—415, julij 413 d., december 414 do 415,00, begluske 64—65, 7% Blerovo 84—84:625, 8% Blerovo 89—89:50, 8% pos. hip. b. 83 b., Rdeči križ 44 bl., tob. srečke 25 bl. Banke: Hrvatska banka 50—60, Prastedion 950—960, Jugosl. Union banka 170—172, Kredit 119—124, Jugo 71—71:75, Ljublj. kred. 120 d., Medjunarodna 67 d., Narodna 7700 bl. — Industrije: Sečerana Osijek 240—250, Trboveljska 252—260, Slavonija 200 d., Vevče 120 d., Guttman 128 do 130, Slavets 25—30, Danica 70—75, Drava 235, Nar. ml. 18 bl., Isis 46—50, Dubrovačka 280—330, Oceanija 198—220, Jad. plov. 498 do 540.

Beograd, 2. junija. 7% inv. pos. 87—87:25, 7% Blaie 80—81, 7% pos. hip. b. 84, 4% agr. obv. 50—51, 6% begl. obv. 64:50—65, tobacne 20—25, Rdeči križ 39, vojna škoda 410—412.

Dunaj, 2. junija. Bankverein 15:15, Dunav-Sava-Adria 13:21, Prioritete 91:30, Trbovlje 30:6 Leykam 2:40.

Notacije naših državnih papirjev v inozemstvu
Newyork, 2. junija. 8% Blaie 84—86, 7% Blaie 78—80.

Žitna tržišča

Na ljubljanskem tržišču tendenca neizpremenjena čvrsta, brez prometa.

Novi Sad, 2. junija. Pšenica: 78/80 kg bačka 185—187:50, bačka, okolica Novi Sad 182:50 do 185, bačka Sombor 170—172:50, bačka, potiska Slep, gornjebačka in banatska Begej 190 do 192:50, gornjebačka 187:50—190, srem, slav. 78/79 kg 170—172:50, sremska okolica Indjija 78 kg 175—177:50, slavonska Slep 77/78 kg 167:50 do 170, Koruza: bačka, ladja Dunav, Tisa in Sava 102—104, sremska Indjija 103—105, sremska Sid 105—107, Moka: bačka 0 in 00 265—285, 2. 255—265, Otrobi: bački 107:50 do 112:50, Tendence: slaba, Promet: pšenica 1 vagon, moka 3 vagona, koruza 44 vagonov.

Sombor, 2. junija. Pšenica: bačka, potiska 80 kg 190—195, bačka okolica Sombor 78/79 kg 167:50—172:50, gornjebačka 185—190, sremska 78 kg 167:50—172:50, slav. 78 kg 165:170, Koruza: bačka, železniški promet 100—102, junij 102—104, Fižol: bački, pisani 130—140, Moka: bačka 0 in 00 265—285, 2. 250—265, 5. 230 do 245; 6. 205—225, 7. 170—185, 8. 120—125, — Otrobi: bački 110—115, Tendence: slaba.

Budimpešta, 2. junija. Tendence: prijazna za pšenico, za koruza slaba, Promet: miren, Pšenica: junij 14:50—14:60 (14:60—14:61), Koruza: julij 13:51—13:59 (13:55—13:56), avgust 13:83 (13:78—13:81), maj 1932 12:56—12:62 (12:65 do 66—).

Ljubljansko lesno tržišče

Tendence: slaba, promet 3 vagona tesanega lesa.

Gospodarske vesti

× XI. ljubljanski mednarodni vzorčni velesejem, ki je bil odprt 30. maja, beleži že do slej prav lepe uspehe tako glede obiska kakor tudi v kupiškosti ozirih. Prve zaključke so napravile težka industrija, mlinci, pohištvo, čevljarska stroka, kolesa. Praktične novosti in najnovejši manjši izumi imajo tudi letos številne odjemalce. Ves obširni prostor na prostem je naravnost posejan z najrazličnejšimi modernimi gospodarskimi stroji, za katere vlada pravi posebno zanimanje. Velesejem traja do vključno 8. junija.

× Oddaja del pri adaptaciji vojašnice »Vojvode Mišića« v Mariboru se bo vršila pri izenjenem oddelku Komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani. — (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.)

× Prodaja lesa. Kraljeva Direkcija šum v Vinkovcih sprejema do 13. junija t. l. ponudbe glede prodaje lesa. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

× Španska peseta. Na mednarodnih denarnih tržiščih se že več časa opaža močan padec španske denarne enote, kar je posebno neugodno vpliva na naš lesni izvoz. V Londonu je od petka na soboto zabeležen padec od 53:87 na 60 peset za 1 šterlino. Vse kaže, da je republikanska vlada pogrešila, da se je odpovedala stabilizacijskemu posojilu. Predvsem pa se pripisuje padec vladni izjavi, da bo povečala obrok bankovcev.

× Nemško delavstvo za 40-urno tedensko delo in proti vladni agrarni politiki. Strojovne organizacije v Berlinu so naslovile na ministrskega predsednika dr. Brüninga predlog, da se tedenski delovni čas skrajša na 40 ur, da se vsaj deloma odpravi težka kriza zaposlenosti.

Obenem pa je delavstvo naprosilo vlado, da preneha z izvajanjem sedanje agrarne politike, ki prinaša delavstvu obilo škode in podražuje živila.

Sport

Lahkoatletske tekme v Firenci
Lep uspeh naših atletinj

V Firenci so se vršile preteklo nedeljo zanimive lahkoatletske prireditve ženskega sporta. K tem mednarodnim lahkoatletskim prireditvam so priglasile svojo udeležbo te-le države: Italija, Francija, Nemčija, Avstrija, Čehoslovaška, Poljska, Belgija, Jugoslavija, Anglija in Madjarska. Tekme so se vršile na krasnem stadionu, kjer tekmujejo svetovne prvakinje in rekorderke, ki postavljajo krasne rezultate.

Pri dosedanjih tekmovanjih so se jugoslovanske atletinje dobro držale in dosegle častne uspehe.

Nekaj rezultatov:

Tek na 60 m: 1. Halstead (Anglija) 8 sek., 2. Gelius (Nemčija), 3. Lorenz (Nemčija).
Met kroglice: 1. Fleischer (Nemčija) 12'23 m, 2. Jasenska (Poljska) 11'64 m, 3. Perkaus (Avstrija) 11'33, 6. Neferović (Jugoslavija) 10'10 m.
Skok v daljino: 1. Cornell (Anglija) 546 cm, 2. Hatyus (Nemčija) 520 cm, 3. Jelka Tratnikova (Jugoslavija) 503 cm, 4. Zinka Krajnović (Jugoslavija) 499 cm.

To je bil prvi večji naš uspeh na veliko nevoljo Italijank, ki so sigurno pričakovale zmago nad Jugoslovankami.

Tek na 200 m: 1. Halstead (Anglija) 25'8 sek., 2. Dollinger (Nemčija) 26 sek., 3. Leary (Anglija).

Rezultati prvega dne so torej naslednji:

1. Anglija 26 točk, 2. Nemčija 25 točk, 3. Jugoslavija in Poljska po 8, 4. Italija 6, 5. Avstrija 5, 6. Belgija 4 in 7. Čehoslovaška 2. Francija in Madjarska se nista mogli uveljaviti.

20-letnica Beograjskega sportnega kluba

Za pravoslavne binkošne praznike je BSK na svečan način proslavil svojo 20-letnico. Vršile so nogometne tekme z domačimi in inozemskimi nogometnimi klubi. Rezerva BSK je zasluzeno zmagala nad Viktorijo s Požarevca z 6 : 2. Junijorji BSK in junijorji dunajske Vienne so igrali neodločeno 1 : 1, ter odgovarja rezultat popolnoma poteku igre. Nato sta nastopila Old Boy BSK in Old Boy ruskega SK. Tekma je končala z zmago starih dečkov BSK 7 : 2. V popoldanski hazena tekmi je zasluzeno zmagala družina BSK nad družino Viktorije iz Požarevca 9 : 2. Po tej tekmi se je vršila nogometna tekma med FC Certe in Sokolom, ki je končala z zmago francoskega moštva v razmerju 2 : 1. Certe je nastopila z bivšim igralcem Sokola Sotirovičem. Tekma je potekla zelo hitro, tako da je bilo pred vrati obeh klubov veliko zanimivih momentov, vendar pa bi neodločen rezultat bolj odgovarjal poteku igre. Tekmo je sodil zelo dobro sodnik g. Bora Vasiljević. Največje zanimanje pa je vladalo za tekmo BSK : Eintracht iz Leipziga. Tekma je končala z 2 : 1 za BSK. Drugi dan se je vršila revalna tekma med BSK in Eintrachtom, ter končala z zasluzeno zmago BSKa 2 : 0. Tekmo je sodil sodnik Joksimović, ki je pregledal več pogrešk. Publike je bilo nad 4000.

Štafetni tek skozi Rače

V nedeljo 31. maja t. l. so priredila sokolska društva Rače, Fram in Sv. Marjeta na Dravskem polju štafetni tek skozi Rače. Zmagala je štafeta Sokola Fram. Pri teku na 100 m je bil prvi brat Pigner Anton, Sokol Sv. Marjeta na Drav. polju, drugi brat Mohorko Ivan, Sokol Rače. Izredno nas vesel, da je sportna ideja prešla tudi že med naše podeželsko ljudstvo ter želimo da bi zgledu teh vrlih sokolskih društev sledila še ostala v dravski banovini. Zdravo!

Mednarodne rokoborbe v Mariboru

ISSK Maribor priredi tudi letos velike mednarodne rokoborbe na verandi pivovarne Union. Prvi nastop bo v soboto dne 6. junija ob 20.30. Nastopili bodo že znani atleti Belić (Bolgarska), Bogner (Madjarska), Kawan (Avstrija), De Petri (Italija) in drugi.

Hazena

Z Zagrebu se je vršila v nedeljo hazena tekma na igrišču Concordije med družinama Concordije in SK Celje. Z lahkoto in sigurnostjo je zmagala družina Concordije ter zabila skoro 40 golov. Celje je popolnoma razočaralo, ker razen treme, dobre volje in vzorne discipline ni pokazalo ničesar. Rezultat Concordija : Celje 38 : 0. Gole so zabile Bobinski 18, Ivka Tonković 14 in Kunšek 6.

Dalibor

PIANI-PIANINI razstavljeni

na Velesejmu (paviljon E)

v Ljubljani od 30. maja do 8. junija 1931

„DALIBOR“, česka prima znamka, jamči za najboljšo kvaliteto in 1357 zmerno ceno. Tudi na obroke

I. SLANOVIC

806

Splošno ključavničarstvo, LJUBLJANA
Gajeva ulica 2

Se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. Specijelno za delikatesna in slaščičarska namizna in izložbena stojala iz medenine ali železno poniklovana.

Pozor gg. gradbeniki!

Beli angleški portlandcement

1219
»Snowcrete« za fasade, stopnice, terrazzo, obloženje zidovja itd. dobavlja zastopnik, stavbeni material in tvornica cementnih izdelkov —
JOS. CIHLAR, Ljubljana, Dunajska cesta 69.

Speciální enfel oblek in volan

francoski sistem pri

Matek & Mikeš

Ljubljana

(poleg hotela Štrukelj)

396
BREDA žepni robci kom. Din 2.- Najmodernejše vezenje zaves, pregrinjaj in perila.

Kupite samo prave svetovno znane

»Lubasove«

harmonike

Nizke cene!

Najboljše blago!

Franc Lubas

Ljubljana

Velesejem

paviljon E

Zima

najfinejša za modroce — iz samih goveljih repov — jamčim, da je čista, nič mešana, kakor tudi cena nizka in solidna postrežba. Oglejte si na velesejmu paviljon K. Stanko Remič, predilnica in čistilnica najfineše žimo Ljubno ob Savinji vsako nedeljo in praznik. 1390

Soboslikarski

vzorci

(šablone), lepi in moderni, na velesejmu, paviljon „K“. 1353

Pianini! Pianini!
Velika prilžnost!

Nemška svetovno znana tovarna klavirjev Hauschultz-Berlin poslala je na ljubljanski velesejem 6 lepih pianinov, katere bo tovarna prodala v reklamne svrhe za polovično ceno. Izkoristite priliko! Pianini so razstavljeni na velesejmu v paviljonu E 30-32. 1342

Nogavice, rokavice, volna in bombaž 483

najceneje in v veliki izbiri pri

KARL PRELOG

Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg

Pozor!

Nemška tovarna klavirjev Hauschultz-Berlin, svetovno znana, poslala je na ljubljanski velesejem piano, na katerem lahko igra tudi neuk ne da bi se učil igrati Razstavljen je na velesejmu v paviljonu E 30-32. 1342

Philips RADIO aparati
velesemenj Paviljon G 186-189
„Centra“, Ljubljana, Masarykova c. 12

Prodaja se nadaljuje ...!

meter à Din

Creppe de Chine francoski, v modnih rožastih barvah 75—
Umetna svila najboljšje vrste 17—
Ostanki umetne svile 12—
Damast platno, za žimnice, 120 cm 23—
Volneni, deleni, novi moderni vzorci 24—
Svircarski etamini v vseh barvah, 120 cm 15—
Bombažni deleni 6—
Prima angleški štofi že naprej od . . . 150—
Česki štofi za moške obleke od 50—90—
Angleški la svileni popleni 19—
Beli šifon 6—
Jugoslovanski sefirji 9—
Beli šifon najfinejši 10—
Raye deleni, krasni vzorci za ženske obleke 12—
Ženske in moške nogavice, žepni robci, po izredno nizkih cenah!

Družba Commerce, Ljubljana
Tavčarjeva ulica 2, v prvem nadstropju

Potrži globoke žalosti naznanjamo, da je naš ljubljani soprog, oče in svak, gospod

LEOPOLD PEVALEK

trgovec

dne 2. t. m. po kratkem trpljenju mirno preminul.

Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek, dne 4. junija 1931 ob 2. uri popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnice k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 2. junija 1931.

Mestna občina — Mestni pogrebni zavod